

Hoc non ego dico / neq; hominum quisquam locutus est. neq;
per hominem deus. neq; per angelos. neq; per archangelos: sed ab
ipso patre vox de celo missa signauit. Deinde alibi idem pater re-
petit dicens. Hic est filius meus dilectus / in quo complacui ip-
sum audite: dicente. Utq; audi. ego & pater vnus sumus. Qui
ergo filium non credit / non credit patri. Testis est ille de filio.
Si dubitatur de filio / paterno non creditur testimonio. Deinde
cum dicit: in quo complacui. non aliena in filio sed sua laudat.
Quid est enim dicere in quo complacui: nisi qz omnia q̄ habet fi-
lius & pater habet. sicut & que patris sunt filij sunt. Filius dixit
Omnia que habet pater mea sunt. Indifferentem enim diuinita-
tis potentia non se cernit inter patrem & filium: sed vnā patri fi-
liq; participat potestatem. Credamus patri cuius voce elemen-
ta sonuerunt. Credamus patri cuius voci elementa obsequium
prestitereunt. Credidit mundus in elementis: credat in hominib;
Credidit in exanimis: credat in viuētib;. Credidit in mutis:
credat in loq̄ntib;. Credidit in his q̄ non habent sensus: credat
in his qui sensum vt deum cognoscerent consecuti sunt.

Explidit liber Secundus.

INCIPIT LIBER TERCIVS.

Quip̄ ipse ihesus erat incipiens fere an-
noꝝ. xxx. qui putabat filius esse io-
seph. De generatōib; dictū: qua-
rum nōnullaz videmus in euangelio
fm̄ matheum. vel in hoc cuius inter-
pretatōnem habem⁹ in manib; es-
se distantiaz / quomā non est credibi-
le aduersaria sibi sanctos viros potu-
isse dicere de generationib;. Pre-
sertim domini saluatoris q̄nto studio
possumus: non dixisse eos discrepantia demonstrem⁹. Et p̄mūz
omnimūz / neminem mouere debet qd̄ ita scriptūz est: qui putaba-
tur esse filius ioseph. Bene enim putabatur / qz natura non erat
Sed idēo putabatur. quia eum maria que ioseph viro suo erat

desponsata generauerat. Sic enim habes. Nonne hic est filius io-
seph fabri. Diximus supra: qua radone per virginem. Diximus
etiam qua radone per desponsatam. Et quare census tempore na-
sci voluit dominus saluator. Non alienū etiam videtur: vt qua
radone fabrum patrem habuerit declarē⁹. Hoc enim typo euz
sibi esse demonstrat / qui fabricator omnium condidit mundum:
iuxta quod scriptum est. In principio fecit deus celum et terram
Nam et si humana non sunt comparanda diuinis: typus tamen
integer est q̄ pater culti igne operatur et spiritu. Et tanquam
bonus anime faber videri nostra decumolat / ato securum admo-
uens arboribus infecundis. Becare doctus exigua culminibus
seruare sublimia: videri mentium spiritus igne molire: et in va-
pores omne humanum genus / diuersa ministeriorum qualitate for-
mare. Cur autem ioseph magis q̄ marie generatio describatur:
cum maria de spiritu sancto generauerit Christum / et ioseph a ge-
neratione domini videatur alienus. Dubitare possemus: nisi con-
suetudo nos instrueret scripturarum / que semper viū originem
querit. Sic enim habes. Sares fuit filius iuda principis tubus.
hic generauit esrom. et esrom generauit aram. et aram genera-
uit aminadab. et aminadab generauit naason. et naason genera-
uit salmon. et salmon generauit boos. et boos generauit obeth.
et obeth generauit yesse. et yesse generauit dauid. Vix em̄z per-
sona queritur qui etiam in senatu et reliquis curijs ciuitatum ge-
neris asserit dignitatem. Quam deforme autem si relicta viū ori-
gine origo femine quereretur / vt videretur patrem non habuisse.
ille totius mundi populis predicandus. Sed etiam alibi diuer-
so ordine generatōem doceamus esse decursaz / ne hic quoq; euan-
geliste discrepare videantur / qui veterem ordinem sunt secuti.
Sic enim habes. Suius homo ex arath: et nomen eius elchana.
filius ihxeremhel. filius hely. filius ozi. Vides & a patribus ad fili-
os: & a filiis ad patres originis descriptōem veteri more contex-
tam. Vides vbiq; familiāz per viroꝝ generationē esse decursam.

Noli mirari si matheus ab abraham vsq; ad ioseph. lucas a ioseph vsq; ad adam et deum generationum ordinem percucurrit. Noli mirari q; ioseph origo descripta est. Etenim sm carnem natus / vsum debuit sequi carnis. Et qui in seculum venit / seculi debuit more describi. Maxime cum in ioseph origine etiam origo sit marie. Nam cum vir iustus fuerit ioseph vsq; ex tribu sua: et ex patua sua accepit uxorez. Nec potuit iust⁹ facere contra id quod lege prescriptum est. Sic enim habes / quia unusquisq; in hereditate tribus sue patris adhererebunt filij israel. nec de tribu ad tribum transibunt: et omnis filia que habet hereditatem tribuum filiorum israel / omni ex populo et ex tribu patris sui erit uxor. Itaq; et census tempore ascendit ioseph de domo et de patua dauid / ut profiteretur cum maria uxore sua. Que ex eadem domo et ex eadem patua professionem deservit: vsq; eiusdem tribus et eiusdem patris se esse designat. Cognata quoq; marie induatur elizabeth. primo q; omnes iudei cognati: quemadmodum et apostolus docuit dicens. Optabam enim anathema esse ipse pro fratribus meis cognatis sm carnem / qui sunt israelite. Cognate ergo / q; ambe israelite erat. simil^r et cognate q; ambe erat ex tribu iuda. Didicisti ex tribu iuda mariam / discere et elizabeth. Nam exurgens maria in diebus illis: abiit in montana cum festinatione: in civitatem inquit iude: et intrauit in domum zacharie. Cum enim iuxta tribus suas moyses habitare unumquemque prescripserit: vsq; cum in civitate iude manserit erat et in tribu iuda: maxime cum ex genere elizabeth fuerint sacerdotes / quorum deus perditio est. Simul q; pulcrum: ut cum illa prenundum cristi / cultum illa generauerit. Et altera de spiritu sancto conceperit. altera sancto repleta spiritu prophetaverit. sm carnem quoq; videantur fuisse cognate: que sm deum spiritualis cognationis consortio non carebant. Quod si omnis femine caput vir / secundum sanctum apostolum. Et sunt duo in carne una sm legem diuinam. vsq; hi qui una caro erant et unus spiritus: quomodo poterat fieri ut viderentur patuam / et tribum habere diuisam. Accedit illud quod etiam angelus Gabriel de domino prenunciaverat / q; dabit illi deus sedem dauid patris sui. Certum est igitur etiam mariam de dauid generatione manasse. Simul etiam didimus nichil referre

quo ordine generationis series exprimat / cum iter hinc atq; hinc sit peruium. Cur autem sanctus Matheus ab abraham generationem enumerare cepit cristi: sanctus vero Lucas a christo vsq; ad deum perduxit: explanandum videtur. Sed prius cur sanctus Matheus cum ab abraham cepit generationis ordinem / non ita persuevit liber generationis abraham: sed liber ihesu christi filij dauid: filij abraham. Et cur hos duos potissimum nominauerit / nequaquam pretereundum puto. Non enim ociose fidelissimi auctores generis eliguntur / ut intelligamus q; in ipsa generatione carnis spiritualis magis successio requiratur. Duo sunt enim isti viri in quos manauerunt promissa diuina. Quorum abraham / qui ante moysi legem et ante populum iudeorum propria derelinquens et cognoscens deum: meruit fidei testimonium q; credidit deo: et reputatum est ei ad iusticiam. Qui etiam a deo accepit oraculum dicentem sibi. Exi de terra tua et de generatione tua: et de domo patris tui: et vade in terram quam tibi monstrabo: et faciam te in gentem magnam: et benedicam te. et magnificabo nomen tuum. et eris benedictus. et benedicam benedicentes te. et maledicam maledicentes te. et benedicentur in te omnes tribus terre. Vides igitur congregationes gentium / et sacrosanctum ecclesie cetum oraculo diuino huic esse primo promissum: et ideo is auctor generis debuit designari / qui instaurande ecclesie sponcionem primus emeruit. Dauid quoq; merito et ipse auctor generis declaratur / q; cum iureiurando responsum quod ex ipso secundum carnem cultus futurus esset accepit. Sic enim scriptum est. Iurauit dominus dauid veritatem / et non penitebit eum: et de fructu ventus tui ponam super sedem meam. Et alibi: semel iuravi in sancto meo. Si dauid mentiar / semine eius in eternum manebit et sedes eius sicut sol in conspectu meo. Et in paralipomenis. et erit cum completi fuerint dies tui et dormieris cum patribus tuis: suscitabo

semen tuum prece qui erit de ventre tuo. & parabo regnum eius. ipse michi edificabit domum: & erigam sedem eius in seculum. ego ero ei in patrem: et ipse erit michi in filium. Et misericordiam meam non dispergam ab eo: sicut dispersi ab his qui ante te fuerunt. Per esayam quoque idem dominus deus generationem domini revelavit dicens. Exiet virga de radice yesse: et flos ex radice eius ascendet. & requiescet super eum spiritus domini: spiritus sapientie & intellectus. Et infra. Et erit radix yesse. & qui exurget imperare gentibus in ipso gentes sperabunt. Et alibi. Puer natus est nobis. filius datus est nobis. cuius principium super humeros eius. & vocabitur nomen eius magni consilij angelus. Non ducam enim pacem super principes & salutem: et magna potestas eius: & pax non erit finis in sede dauid & in regno eius. In quo aquile quoque interpretatione non quasi de homine sed de eo qui ultra hominem est & videmus extitisse promissum. Idem enim interpretatus est. Puer natus est nobis. filius datus est nobis. & facta est mensura in humero eius. & vocabitur nomen eius admirabilis consiliarius. Consiliarius meus fortis. potens. pater seculi princeps pacis. Cuius impleta est disciplina. & pacis eius non est finis. Supra sedem dauid: & supra regnum eius. Omnia conuenire de custode/evidentibus signatur oraculis. nec posse diuine fructum potentie ad salomonis gratiam deuiari: qui dauid filius fuit. cuius finis haut dubie cognoscatur. Simis enim fuit regni salomonis & pacis: ut regnorum lectionibus demonstratur. Non est custus: cuius regnum non habet finem. Deinde nullis salomon gentibus imperauit. Custus vero ecclesiam de nationibus congregauit. Postremo viuentem dauid & natus est salomon: & regnum est consecutus. Adic autem qui promittitur: post mortem dauid surrecturus esse monstrat. Sicut habes: quia cum completi fuerint dies tui: et dormieris cum patribus tuis. suscitabo de semine tuo qui erit ex ventre tuo. & parabo regnum eius. ipse michi edificabit domum: & erigam sedem eius in seculum. Nunquid in seculum regnauit salomon: qui annis tantummodo quadraginta regnauit. Ego ero inquit ei in patrem: & ille michi in filium. Quis est ille proprius dei filius: nisi cui dictum est. Filius meus es tu: ego hodie genui te. Et misericordiam meam non dispergam ab eo. et fixilem eum seruabo in domo mea. et regnum

eius in seculum. At vero salomonem errasse ideo fortasse taz gra uiter. ne errarent homines: et ad ipsum crederetur manasse promissum: quod diuinarum seue cognouimus lectionum. Edificauit enim templum astarte ydolo propter amorem mulieris. et indignatus est dominus in salomonem. Si igitur viuentem dauid regnare cepit. Sic enim habes quod cum esset nundatum dauid regnare salomonem: adorauit rex dauid in cubiculo suo: et dixit. Benedictus dominus deus israel: qui dedit michi hodie de semine meo sedentem in throno meo: & oculi mei vident. Si errauerat. si offendit. vides quomiam promissi seues custum sponndit. Et ideo istos duos genus auctores euangelista delegit. Unum qui promissum accepit de congregatione populorum: alterum qui de generatione custi oraculum consecutus est. Et ideo licet ordine sit successionis posterior: prior tamen quam abraham in domini generatione describitur: quia plus est promissum accepisse de custode quam de ecclesia: quomiam ecclesia ipsa per custum. Ergo unus princeps generis secundum carnem: alter princeps generis secundum spiritum: alter secundum seminis gratiam: alter secundum populorum fidem. Potior enim qui saluat eo qui saluatur. Et ideo dauid filius dicitur. Liber generationis iesu cristi filij dauid. Cuius enim primo loco debuit filius dici cui clare filius est promissus. licet apostolus etiam abraham custum dicat esse promissum. Abraham enim dicte sunt promissiones et semini eius. Non dicit et seminibus tanquam in multis sed sicut in vno: et semini tuo quod est custus. Ut alteri proprietates generationis: principatus alteri deferatur. Illi delatum est: ut iesus eius filius diceretur: huic quasi principi familie gentiumque prerogatiua seruatur. Ut abraham generationis dominice manaret exordium. Qui enim fidei auctor est ipsum asserere scriptura quoque debuit diuine generationis auctorem. Non & lucas ad deum putauit originem eius esse referendam: quod verum christi generator deus sit. Vel secundum veram generationem patet: vel secundum lauacu-

regenerationem mysticam auctor muneus. et ideo non a pumo generationem eius cepit describere: sed postea quod baptismum eius explicuit: auctorem omnium deum per baptismum cupiens demonstrare. Cuiusmodi quoque a deo ordine manasse successionis asseruit vniuersa contexens. ut et secundum naturam: et secundum gratiam: et secundum carnem dei filium demonstraret. Quod autem euidentius diuine generationis iudicium quod quod de generatione didurus ipsum patrem promissit loquentes. hic est filius meus dilectus in quo complacui. Adic quoque aliqui solent ferere questiones: Quod matheus ab abraham usque ad christum quadraginta duas generationes enumerauerit. lucas vero quinquaginta. Et quod per alias personas matheus: per alias lucas generationem manasse descripserit. in quo iam illud potest probari quod diximus. quia cum alios matheus maiores domini generis. alios vero lucas in ordine generationis texerit. abraham tamen et dauid reliquos auctores generis vterque signauit. Quod vero per salomonem matheus generationem deriuandam putauit. lucas vero per nathan: alteram regalem: alteram sacerdotalem christi familiam videtur ostendere. Quod non ita accipere debemus quod alterius altero feruus. sed alter alteri pari fide et veritate concordat. Sicut enim vere et secundum carnem regalis et sacerdotalis familie. Rex ex regibus: sacerdos sacerdotibus. licet oraculum non de carnalibus sed de celestibus exprimat. Quomodo et rex in dei virtute letatur: cui iudicium a patre rege deferatur. Et sacerdos est eternum secundum quod scriptum est. Tu es sacerdos in eternum secundum ordinem melchisedech. Bene igitur vterque tenuit fides. ut matheus per reges duarum originem comprobaret. Et lucas per sacerdotes a deo transmissam in christum seriem generis deducendo. sanctiorem ipsam originem declararet. Simul in hoc quoque vituli figura signatur. quod vbiusque sacerdotale misterium putat esse seruandum. Nec mireris si ab abraham plures secundum lucam successiones usque ad christum sunt pauciores secundum matheum: cum per alias personas generationes fatearis esse decursam. Potest enim fieri ut alij longeuiam transegerint vitam. alterius vero generationis viri immatura etate decesserint. Cum videamus quod plures senes cum nepotibus viuere: alios vero viros statim filijs obire susceptis. Illud quoque aduertimus quod sanctus matheus iacob qui fuit pater ioseph filium nathan esse memorauerit. Lucas vero ioseph cui desponsata erat maria filium heli. heli autem filium melchi esse descripserit. Quod vniuersum duo presens id est heli et iacob.

Quomodo etiam duo patrum aui: mathan et melchi. Sed si sequis inuenies quod iuxta prescriptum legis veteris. duo fratres diuersos filios vterinos ex vna uxore generaerunt. Traditur enim mathan qui a salomone genus duxit iacob generasse filium: et uxore supstitute decessisse: quare postea melchi accepit uxorem: ex qua generatus est heli. Rursus heli fratre sine liberis decedente. heli copulatus est fratri uxori: et genuit filium ioseph qui iuxta legem iacob filius dicitur. Quomodo semen fratris defuncti frater iuxta legis veteris seriem suscitabat: ita duorum filius dictus est non ab utroque generatus: sed quia alterius secundum generationem. alterius secundum legem factus est filius. In quo prescripto legis futuram perpetuitatem defunctorum seminis nobis esse promissam: quia frater defuncti semen frater suscitabat post mortem. Idcirco non intellexit populus iudeorum: sed secundum litteram accipiens: gratiam corrupti oraculi. Alii enim erat frater: qui defunctorum fratrum semen resuscitaret. Non frater secundum carnis germanitatem: sed secundum gratie puritatem. Et ideo fortasse frater non redimet: quia non germanus frater ille: sed dominus et mediator dei et hominum. homo christus huius resurrectionis gratiam propagauit: licet sit versiculi huius et alia interpretatio: quam suo dicemus loco. Non absurdum autem videtur: quod geminato mystico numero: quater nas decem generationes diuidendas sanctus matheus putauit ab abraham usque ad dauid. a dauid usque ad transmigrationem babilonis usque ad christum: in quo vices mutationum pariter designauit. Ab abraham enim usque ad dauid tria sine regibus fuit populus iudeorum. Regnum enim iustum a dauid cepit. Deinde per reges ad unum genus omne est iudeorum: et intemerata usque ad transmigrationem eorum regna manserunt. Post transmigrationem vero in occasum degenerantis populi: nobilitas circumsisa mergebat. De quinquaginta vero generationibus quas ab abraham lucas contexendos putauit: numeri mystici seruata gratia satis claret. Nam et decimus et septimus numerus mysticus est: et tercio vterque repetitus misterium signat. Et penthecoste cuius lucas: et tesseracoste cuius matheus secutus est gratiam. satis super quod numerus mysticum prouiderunt. Plerique etiam mirantur. cur thamar mulieris famose ut illis videtur. matheus commemorationem in dominica generatione contexendam putauerit. Cur etiam ruth: cur eius quoque mulieris quod uere uxor fuit: et occiso marito in dauid nuptias commigravit. cur

presertim saxe & rebecca / & Rachel scāz femiaz nūq̄ fecerit mē-
tionē. Sic enī hēs Abrahā genuit ysaac. ysaac genuit iacob. ia-
cob genuit iudā & frēs ei⁹. iudas aut̄ genuit phares & zarā ex
thamar. Nō odiose itaq̄ hui⁹ mulieris euāgelista nomē inseruit
De q̄ diuise interī traditōū videt̄. Primū enī si v̄us intēdes
anīm: nō hēc mulier tā famosa q̄ iusta. Non enī tp̄alis vsuz libi-
dinis req̄siuit: s̄ successiōis grām occupauit. Erat enī deforme
liberos nō h̄tē. qd̄ etiā leguz diuiliū fuit auctoritate multaz. p̄-
miserat eā filio suo iudas / & diu pactaz federa distulerat nuptia-
rum. p̄ morā p̄missi. defund⁹ ē sp̄s. Nō dū v̄ginitatis: non
dū viduitatis. an̄ xpi aduētū v̄nabat grā. Dolet se sine filiis re-
māsisse. volū studio generatōis cōmentā ē / & iudā cōsilio p̄uertit
vt se eidē offerret ornatā. postea q̄ defundā ei⁹ cognouit vxorē
vidēs vbiq̄ mulieris vitā pbau. qd̄ nō alienū p̄puit thoz: nō
meretū studio q̄si meretū adornata ē: nō enī vagā captauit li-
bidinē: s̄ diu soceri fraudata p̄missis. ex ea familia q̄ delegerat
querulo dolo: fructū voluit successiōis adipisci: q̄s vtiq̄ castior
illa q̄ tādiu exspectauit p̄missū: an ille q̄ amorē ferre nō potuit ob-
latū: illa q̄ sp̄si familiā nō refugit: an iste q̄ meretū putauit: il-
la q̄ orā sui corpis volētib⁹ nō p̄misit ad copulā: an iste q̄ qd̄ stu-
dio cepit erroris. ad successiōis grāz castitate mulieris cōsumā-
uit: illa q̄ filios nō habebat / & tp̄us cōceptōis mora coniugij time-
bat excludi: illa q̄ grauitatē maturioris elegit: an iste q̄ etatē ado-
lescētioris admauit: demq̄ ip̄e cōfessus ē / dicēs. iustificata ē tha-
mar magis q̄ ego: p̄t qd̄ nō dedi eaz selom filio meo: itaq̄ illa
experiri exactorē ip̄m sue voluit castitatis. Demq̄ nūq̄ postea
vix expta ē. amictū viduitatis sūpsit acoitu: ille v̄m⁹ hore ip̄a-
tiēs: q̄ ānos a puella exegerat castitatis ludū expulit. v̄stē mu-
tauit. comā torōdit. rogū desuit. thoz amator ascēdit: s̄ nō ita
istā defēdm⁹. vt illū accusēm⁹: imo vtiq̄ excusēm⁹: nō aut̄ nos
s̄ misterū qd̄ copule illi⁹ fructus exp̄ssit. Generauit enī mulier
fares & zarā filios. generauit geminos. vñ nō odiose mat̄⁹ vtiq̄
q̄ signauit: cū fares tātūmō cōmemoratōis cā deposceret: fares
enī genuit esrom. esrom genuit arā. demq̄ p̄ ordinē singuli. Cui
aut̄ cū ysaac duos generauerit. iacob plures. singuloz tantūmō
q̄s successiōis dñice cā poscebat. Sed scripture seues mētionē
hoz aut̄ vtiq̄ mēorauit: nisi q̄a hic in v̄teroz misterū ē. Tra-
daum⁹ moralē locū: q̄a non opa meretis exercuit: sed munera
fecunditatis elegit. Tradem⁹ hystoricū / et misticū ventilem⁹

nec enī sine misterio pōt esse. vt anulus & monile acceperit et
virgam. Non vilis p̄sona que meret̄ acipere ornamentū. signa-
culū. potestatē. sacroz signaculū. p̄toris ornamentum: regie li-
bertatis insigne. Ergo vt ordiamur hystoriā: cū generaret tha-
mar. legisti q̄a vnus de v̄teroz eius p̄misit manum. Quā appren-
dens obstetrix: cocum in eam ligauit: dicens. hic exiet puor. vt
aut̄ reuocauit manum puer in matris v̄terum statim exiit frater
ei⁹. Dixit aut̄ obstetrix: quid inēsa est p̄ te sepi / & vocauit no-
men ei⁹ fares. Et post ip̄m exiit frater ei⁹: in cuius manu erat
cocum / & vocauit nomen ei⁹ sara: vix q̄nta emigmata misterū
pōant. Manus p̄missa: cocum ligatus / & reducta manus. vox
obstetrices gemina. Qd̄ prior alter exiet. sepi alteri inderet
Cui aut̄ alter manū p̄misit ex utero: alter genitali p̄cessit ex or-
tu: nisi quia p̄ geminoz misterum gemina describit̄ vita populo-
rum: vna scdm̄ legem: altera scdm̄ fidem: vna scdm̄ literā. altera
scdm̄ gratiā. Prior gratia q̄ lex. p̄or fides quā litera. Et ideo
gratie typus manū ante p̄misit: q̄a gratie ad⁹ ante p̄cessit. Qui
fuit in Job. melchisedech. abraham. ysaac & iacob: qui p̄ fidem si-
ne lege uiuebant. Credidit abraham enim deo / & reputatus est
ei ad iusticiā. Melchisedech quoq̄ sancti grām p̄cedens sacrificij
figura monstrauit. Preuenientes enim legem patuarche sancti
prescriptoz v̄nculis absoluti. libera & cōsimili nobis euangelij
gratia refulserūt. Junior hoz frater. scdm̄ ordo pietatis. Pri-
mus ergo in patuarchis. scdm̄ in regib⁹ & sacerdotibus ē v̄tra
q̄ enim vita s̄m̄ deū: quia illi quoq̄ qui s̄m̄ legem moysi religio-
sam & piam militiam militabāt: non sunt gratie & honoris exor-
tes: s̄ p̄ior pietatis fructus in auctoribus quā hereditibus. Pri-
or enim zara: qui int̄p̄tatione significat̄ oriens. Lux enim pie-
tatis: v̄u splendor orientis ē. illi⁹ vtiq̄ qui dixit. Oriens nomē
ē m̄hi. Cui⁹ in patuarchis. p̄mitus radius lucis illuxit. Ibi enī
prime vite sue actū in hoc seculo p̄miserunt: in q̄z manu n̄i q̄z
actus: tanq̄ plenioris corpis: q̄ adhuc nature q̄dā generātis v̄te-
ro tenebamur. figura p̄cessit. Sed media tanq̄ sepi obiecta. le-
gis ē obsequatio / & q̄dāmodo vita maioz videt̄ inēsa de qua in ty-
po illa obstetrix fortasse iusticia que nos emissos alio nature ma-
tris accepit. dixisse pōit. hic exiet p̄or. Et reuera mirabilis ille
erat ordo pietatis. nō a moyse: nec ab aliq̄ homie: nec p̄ homiem. s̄
munere q̄dā sapientie sponte se infundētis imp̄ssus. P̄ria igitur

disciplina pietatis secundum euangelium: quia per crucem et sanguinem credimus
christi. Cuius abraham diem vidit et gaudens est. Cuius noe gratiam in
typo ecclesie figuratam. spirituali cognitione percipit. Cuius ysaac vi-
cem in sacrificio non recusavit: quem iacob cum vinceret adoravit: cuius
ysaias ruborem vidit vestimentorum. Nam secundum euangelium. vita eterna pro
pheta est. In cuius sanguine. inter exordia mundi. publice futuram sa-
lutis insigne. Raab illa typo meretricis: mysterio ecclesiam figuravit
quod multorum venarum copulam non recusat et quo diuinius pluribus
eo castior: immaculata virgo sine ruga. pudore integra. amore re-
pleta. Casta meretrix. vidua sterilis. virgo secunda. Meretrix: quia
a pluribus amatoribus frequentatur: cum dilectionis illecebra et sine
soluione delicti. Qui enim adheret meretrici. unum corpus est. vidua
sterilis: quod viro parere non novit absente. venit vir et hunc populum
plebemque generavit. Virgo secunda: quod hanc genuit multitudinem cum
fructu amoris: sine usu libidinis. Sed ut ad hystoriam reuertamur:
quid sibi voluit obstetudis eloquia dicentis. hic exierat prior.
nisi quia eius typum gerebat: qui ortu corporis posterior: virtute et ve-
ritate primus existens. principatum sibi omnem vindicavit. Inde et io-
hannes. post me venit vir: qui ante me factus est. Quid sibi vult: quod
coccum in manu eius ligavit: nisi quia typus eius erat: qui crucis
sue et sanguinis effusione. actum illustravit humanum. Itaque po-
stea quod manum reduxit: quasi in visione facta sepius exiit frater eius.
Quem quasi medium parietem sepius vel materie apostolus nominavit.
atque ipse de visione nomen accepit. Sares enim divisio est. unde
et pharisei nuncupati: eo quod a multorum se coniunctionibus separa-
rent. Beatius autem et multo melius fuisset: non in diu sepiem: sed
vnam eandemque indivisibilem permanere. Quod fieri potuit: si eius
vite que prior manum misit. hoc est actum ostendit suum. con-
sequens fuisset eius vite militia que secuta est. Multo enim me-
lius si circumdatus populus vitam maiorum voluisset imitari.
Sic enim fuisset vna sepius. vna materia. vna edificatio. priorum
et subsequentium. Sed quia primum illum vite actum poste-
rioris infirmitas non potuit implere. in visione sine dubio facta
sepius eius siue materie. que secundum deum edificata erat. tan-
quam medius paries interiectus est. ut illa sepius. hoc est perpe-
tua atque continua bonorum morum edificatio rumperetur.
Sepius enim est qua ager circumdatur fructuosus. siuis remo-
uetur incursum. Que culta concludit

deserta fecerunt. Materia quoque domus claudit: hec si maneat do-
mus tuta est. Demos auferam inquit materiam eius et erit in direp-
tionem. Optemus ut hec integra sit materia domus nostre. domus
spiritualis quod in nobis est. Non enim ab homine edificari potest: sed a do-
mino uiuo qui ait et materiam circūdedit. Perdidit igitur salutem
qui materiam perdidit. Maneat ergo materia: maneat hec sepius.
vis scire quod sit utilis sepius. sepiam aures tuas spiritibus et tubulis et
noli audire linguam nequam. Sepis enim ista te defendit a culpa.
Ergo dominus ihesus qui postea secundum carnem venit in lucem. veteris il-
lius munitionem sepius instaurans in maiorem nos actum et antiquam
simplicitatem fidei reformauit. unde de eo et propheta dixit vocaberis
edificator sepius. Tulit enim illum obicem qui unitatem et cor-
poris mentis. sepiemque vite simplicis diuidebat. Atque ipse factus
est pax nostra qui fecit utramque unum et medium parietem sepius soluens.
Quem parietem exponit apostolus inimicitias esse in carne. Quas er-
go inimicitias tulit dominus et pacem refudit. legemque mandatorum in
decretis euacuauit. ut duos conderet in uno nouo homine. In quo
non solum exteriorem interuorem: sed etiam iudicium significat et gre-
cum. ut esset omnia et in omnibus christus. Dominus enim sabbati. supersti-
tione tulit sabbati corporalis et quasi medium soluit legis parietem
quod nos ab ea pietate que secundum deum est. decretorum difficultate prohibe-
bat: eo quod iuxta moysi legem non erat facile atque possibile gentibus
militare deo: cum manibus superstitionis iudeorum. per affectum gentium
a subeunda obseruatione reuocaret. Quid ergo: lex inutilis ab-
sit. Sed utilis incredulis. infirmis necessaria. Que lubricos et er-
rantes precepti salutis austeritate cohiberet et obseruationum
attentione concluderet. Bona autem lex est: quia spiritualis: ei autem
non bona: qui non putat spiritalem: qui mente exiguus. humilisque
factus: eam que super legem est maiestatem scilicet christi. videre non
potuit. Quam utique tanquam supra illum parietem respiciens ille men-
te sublimis elias gloriam dei vidit. que videtur in montibus non in
collibus. Docuit itaque nos ecclesia in canticis canticorum: quod iste pa-
ries domino nostro iesu christo obstare non potuit. vel ei qui secutus
est christum dicens. vox fratris mei. ecce hic venit saliens super mon-
tes et transiliens super colles. Similis frater meus capre vel him-
nulo ceruorum. in montibus bethel. Ecce hic retro post parietem
nostrum prospiciens per fenestras: prospiciens per retia. Respondit frater meus
et dixit michi. Surge veni proxima mea. speciosa mea columba.

mea. Quōz ecce yemps trāsiuit. pluuia abiit. discessit sibi: flores visi sunt in terra: tpus secādi aduenit: vox tūris audita est flores apli: tpus messis: fruct⁹ ē xpi. vox tūris: vox ecclesie. iure igit⁹ dei fili⁹ postea quā tēnos homines. nec gradientes ad superna & corporali⁹ inspexit angustijs coartatos. Nō enī erat q̄ faceret bonū: nō erat vsq; ad vnū. Descēdere in terras ipe dignat⁹ ē ut parietē illū legis: hoc ē molē q̄ndaz / & supstitionē intellectus corporalis auferret: q̄ q̄si pmeret / & obumbraret corda populorū melior igit⁹ materia q̄ paries. Deniq; nō bon⁹ paries dealbat⁹ qd nō oiose dictū ē principi sacerdotū: eo qd medi⁹ parietis impedimenta suabat: quē dñs ihs abstulit q̄si durā militiā. q̄ clauorem obsequantiā religionis infunderet. ut iaz nō vnū iudeorū gen⁹ q̄si corporalis qdā pscripto legis inclusuz: s; oēs gētes ad dei cultū p euāgelīū vocarent. Duo igit⁹ gemini: due gemine vite: due gemine sunt milite: ita ut prior melior sit sequēte. Et ideo qd ē meli⁹. reformatū ē. Quis autē neget euāgelīū p̄stare legi. Bona tñ lex. si sup̄ literā mentē eugas. Litera enim occidit. Quid autē haberet hęc hystoria grē: nisi lucē tāti misterij viderem⁹. Docuit enī nos apostol⁹ sctūs. in simplicitate hystorie secretū q̄rere veritatis / & in quasoā nō intelligibiles s̄m lraz disputatōes sensuz referre scubēs. Dicite mihi sub lege volūtes eē. lege nō audistis. Scriptū enī ē: q̄a abrahā duos filios habuit: vnū ex ancilla / & vnū de libera. S; q̄ ex ancilla: s̄m carnē nat⁹ ē: q̄ autē de libera. s̄m p̄missionē: q̄ sunt inquit p allegoriā dicta. Idē enī sunt duo testamēta & infra: q̄ autē sursum ē hierusalē: libera ē. ad illam igit⁹ q̄ medi⁹ paries indēre & diuidere nō potuit: mētis sublimitate tendam⁹. Solut⁹ enī ē s̄m intellectū corpalez veteris ille paries testamēti. expulsa ē ancilla. tenet libera. Ex libera sumus liberi. libera ē enim ecclesia. expulsa sinagoga ē. Seruiebat enim popul⁹ iudeorū. Remotū ē s̄uitutis iugū: qd nūc anie qdaz colla reprimēbat: ne vltra parietē vite prius possum⁹ aspicere. Idē tēn⁹ iugū bonū ac leue: qd habemus pacis & grē vinculis magis eugat: q̄ dep̄amat copulatos. Idē ē dñs cui⁹ in zara typ⁹ an̄ precessit: eo quod extubū et exsemine illius zare. dominus hiesus secundum carnem: non solū a femina: sed etiam sub lege generatus est. ut eos qui sub lege erant redimeret precio sui sanguinis. Cui⁹ figura ideo in manu illius zare p̄cessit. ut p̄mteret nobis. q̄a ventur⁹ erat: q̄ veteris vite reuocaret vsuz & libertatē

quam tubuerat primo illi adam. in adam nouissimo reformaret. ut iam genus hōim sine lege sit seruitutis. Si igitur thamar cognouimus ppter misterij inter dñicas generationes eē descriptam. ruth quoq; sine dubio pari ratione minime preter missam estimare debem⁹. De qua sensisse videt apostolus sctūs: cū alienigenaz vocationē gentiuz spiritu p̄uiceret. p euāgelium esse celebrandā dicens. q̄ lex nō sit iustis posita: s; iniustis. Quomodo enim ruth cū eēt alienigena iudeo nupsit Et qua ratione in xpi generatione ei⁹ putauit euāgelista copule omemorationem esse faciendā: que legis seue vetabat. Non ergo ex legitima saluator generatione manauit. videt esse deforme: nisi ad apostolicam sententiā reuertaus: q̄a lex nō est iustis posita: sed iniustis. Idē enim cū sit alienigena / & moabit. p̄sertim cū lex moysi phiberet has nuptias: moabitasq; excluderet ab ecclesia. Sic enī scriptum ē. moabite nō intrabunt in ecclesiam dñi. vsq; ad terciā & q̄rtā generationē / & vsq; in seculum. Quomodo intrauit in ecclesiam: nisi q̄a sancta & immaculata morib⁹ sup̄ legem facta est. Si enim lex impijs & peccatorib⁹ posita est: vtiq; ruth q̄ diffinitionem legis excessit / & intrauit in ecclesiam / & facta est israelitis & meruit inter maiores dñi generis cōputari: ppter cognationem mentis electa. nō corporis. magnū nobis exemplū est: q̄a nulla nostr⁹ oīm qui collecti ex gentib⁹ sumus. ingrediendi in ecclesiam dñi figura p̄cessit. Idē igit⁹ emulemur. ut q̄a hęc moribus hāc p̄rogatiua meruit adsciscere societatis sue: sicut hystoria docet nos ppter: mox electionem. in ecclesiam dñi meritis suffragantibus allegamur. Etenim cū israelitis in diebus iudicū. superioribus famēs temporib⁹ vrgeret a bethlehem diuitate iude in qua natus est xps abijt vitē colere in agro moab: cū vxore & duobus filiis. elimelech viro nomē. mulieri noemi. Filij ei⁹ acceperunt sibi vxores moabitas. nomē vni orfa / & nomē secunde ruth: & habitauerūt illic q̄si decem ānis / & mortui sunt. Sed derelicta mulier a duob⁹ filiis / & viro p̄prio destituta: cognito qd dñ⁹ visitaret israel. regredi domū patris: cepit suadere ut domuz p̄pua repeteret vxores filiorū suorū. vna p̄cessit: ruth vero cū socru mā sit: cui cū diceret socrus: ecce iam cōsponsata tua ad populū suū regressa ē & ad deos suos & tu reuertere pauper cum consponsata tua. Rndit ruth: nō dngat mihi dimittere te / & redire ad deos meos. Quia q̄cunq; tu ieris: ibo tecū / & vbi habitaueris habitabo

Populus tuus populus meus / et deus tuus deus meus. Et ubi mortua fueris moriar / et ubi sepulta fueris / sepeliar. Atque ita due pueri nati sunt in bethlehē. Hoc igitur mores: atque hanc sanctitatem erga socium / pietatem erga defunctum / religionem erga deum: cum cognouisset booz pauper dauid / iuxta legem moysi ut semine defuncti proximi suscitaret: eam sibi elegit uxorem. Refert autem aduertere quod et in agro pleno messis repleta: manipulos sicut scriptum est colligēs / et socii fructum reueruās. Et non post iuuenē abiit: sed uirum perfectum secuta est. Vnde et meruit audire: quia mulier uirtutis es tu / et quia bene fecisti misericordiam tuam nouissimam / plusquam primam. Nouissima enim misericordia ecclesie congregata / prestat potius. Quod breuius habet comprehendere: quia plenius in libris digestimus quod de fide scriptum est. Appropinquauit enim quod longe erat: quia elongauit quod proximum erat. Et caldamentum proximi muliere acquisiuit accepta. Mos enim erat ut quod proximum erat: si nollet accipere in coniugium propinquam suam / caldamentum suum solueret / et alij cederet. In quo non mediocriter misterium: eo quod is qui alienigenam in typo sumpsit / euangelizandi accepit facultatem. Denique in typo has fuisse nuptias / testatur benedictio seruorum dicentium. Det deus mulierem quam intrat in domum tuam sicut rachel / et sicut lia: quam edificauerunt uterque domum israel / et facere uirtutem in effrata: et sit nomen in bethlehē / et fiat domus tua sicut domus phares: quem peperit thamar iuxta. De semine tuo det dominus tibi ex hac puella. Et accepit booz ruth / et facta est ei in matrem: et peperit obeth patrem iesse auum dauid. Recte igitur sanctus matheus per euangelium gentes ad ecclesiam vocaturus / auctorem ipsum dominum gentilium congregationis alienigenarum generationem per carnem assumpsisse memorauit / ut iaz tunc esset inuidium: quod illa generatio eorum gentium uocaretur: quem sequeremur omnes ex alienigenis congregati. Reliquētes paternam domum et dicētes ei: quod nos ad dei cultum vocaret ubi gratia / laboranti paulo: aut cuiusque episcopo populus tuus populus meus / et deus tuus deus meus. Ergo ruth sicut lia et rachel oblita populum et domum patris sui / soluēs vinculum legis / ingressa est in ecclesiam. Soluit autem caldamentum quod non accepit ecclesiam / et moysi dicitur Solue caldamentum pedum tuorum: ne ipse spiritus ecclesie crederetur. Solus ille non soluit: quod uerum est spiritus / et ideo dicit iohannes Cuius non super dignum soluere corrigiam caldamenti eius: ergo et hic typus est: eo quod edificaret domum israel. Quam uero commendatio eius domumque prosapie fuit inferenda / declarat misterij altioris expressio: qua prophetatum est ex genere eius in effrata christum esse generandum: cum dicit det tibi dominus facere uirtutem in effrata / et sit nomen in bethlehē.

Que enim uirtus: nisi que per christum gentium populos congregauit. Quod autem nomen: nisi illud quod bethlehem patria domini secundum carnem nascētis est facta. Vnde per prophetam dictum est. Et tu bethlehem iude non eris minima inter principes iuda. Ex te enim exiet et princeps / qui regat populum meum israel. Videmus igitur mulierum ratio memoratōm hystoriam moribus misterium est uenire. Neque tamen abnuo: cum thamar et ruth defendo / peccatores / quos inter maiores domini generis computatos. Quorum commemoratione sanctus lucas declinare desideras / alium quandoque successionum ordinem tenuit. Neque enim achab / neque iechemia / neque patrem uue uxorem nominandos putauit / ut immaculatam sacerdotalem generis seuerē declararet: sed ut illi talis consilij sui ratio subsisteret: ita etiam sancti mathei consilij / a rationis iusticia non abhorret. Nam cum euangelizaret dominum secundum carnem de zara esse generatum qui omnem peccata susceperet / subiectum in iurij / subditum passioni: ne huius quodam putauit exortem adserendum esse pietatis / ut maculate quos origenis non recusaret misericordiam. Simul ne puderet ecclesiam de peccatoribus congregari: cum dominus de peccatoribus nasceretur. Postremo ut beneficium redemptionis: etiam a suis maioribus inchoaret. Ne quis putaret origenis maculam impedimento posse esse uirtutis: nec se insolens de sui generis nobilitate iactaret. Ne uero parentum cumina uerecundior erubesceret: cui obumbrante origenis facultas daret flore uirtutis an uero sanctus dauid licet multa eius in misterium figurentur. Non eo precellior / quod hominem se esse cognouit. Et commissum super abrepta uue uxore peccatum / penitentie putauit lacrimis abludum. Ostendens nobis: neminem uirtuti proprie debere confidere. Dabimus enim aduersarium magnum qui uictus a nobis sine dei fauore non possit. Et plebsque illustribus et beatis uiris graua peccata fuisse reperiens / ut quasi homines temptationi patuisse cognoscas ne uirtutibus egregijs / plusquam homines crederent. Si enim dauid quia presumptione uirtutis elatus dixerat / si reddidi retinere tibus mala mihi / et alibi. Ego autem dixi in mea abundantia: non mouebo in eternum. Statim insolentie huius penam se subisse memorauit / dicens. Mueristi faciem tuam a me et factus sum turbatus. Si ipse dominus generis auctor insolentie excepit offensam: quoniam magis nos certare peccatores: quibus nulla suffragetur prerogatiua meritorum / insolentie scopulum timere debemus: in quo naufragium sit bonorum. Presertim cum tantus uir nobis et magisterij auctor sit et exemplum.

Qui qñ psalmodiā qñqñ ad respiciendū dñm in posterorib⁹ canendā putauit/dicēs. Dñe nō est exaltatum cor meū: neq; elati sunt oculi mei: & dñs a dextris meis ne cōmoueat. Scīuit enī qñ se sibi credidit eē lapsus. Deniq; nihil aliud eē in homīe designauit: nisi qā dñm nouit. Sic enī hēs. Quid ē hō: qđ innotuisti ei aut fili⁹ hominis: qā cōputas eū. Si ergo dauid insolentiā dānat humilitatē mouit: recte in hystoria uxoris sue. magisteriū istud affedāde humilitatis adsciscit. Et tñ si ex ea nat⁹ ē ille pacific⁹ salomon. videam⁹ ne forte misterū sit: qđ sublato eo de medio qui añ coniugio suo plebē gentiū vindicabat. alij ecclesia vno nupsit viro dauid. Dauid enī vocat⁹ ē xps. in patētis nomē adscitus. iuxta qđ scriptū ē. Inueni dauid seruū meū: cui nupsit ecclesia. Que verbi semine & spiritu dei plena. xpi corp⁹ effudit. populū scz xpianū. Ergo mulier q̄ uiuete viro alligata est legi: & ideo mortu⁹ ē vir ei⁹. ut nō eēt adultera. si eēt cū alio vico. Misteriū igit in figura. peccatū in hystoria Culpa p homīez. sacramenta p verbū. De q̄ hystoria quō alibi plenius dixim⁹: hic trāscurre dum videt. Merito q; scūs dauid. de hac hystoria mysticū psalmū qñquagesimū scripsit: ppter bersabe nuptias/dicēs. In pluvius laua me ab iniusticia mea: & a delicto meo munda me. Si imitatez suā dei amic⁹ cognoscit: & meritis suis obstatre delictūz. si de nōq; deo se peccasse cōfiteēt: cur tu de cōfessione criminis erubescas. Cū cumis cōmentū. nō cōfessio sit pudor. Ergo cū dauid bersabe hystoriā nō ptermiserit in suis psalmis. ut in ea vel misterū vel actū pfecte penitētie nos doceret. iure videm⁹ etiā in generationib⁹ dñis nō ptermittaz. Quia & ipse dauid q̄ eā accepit in uxore sibi. generatōis dñice sūm carnē pcessor asserit. Cui⁹ specialē ut dixim⁹ meritū. ut eccle i hoc misterio videret exortū/et acciperet oraculū: qđ ex suo xps genere nasceret: alieq; enī ad ecclesiāz p̄tinet: qđ dixit: ecce audiuim⁹ eā i effrata: inuenimus eā i cāpis filie. Alieq; spēalit ad dñi corpis susceptionē: qđ oraculo manifestimo reuelat cū dicit. Ex fructu ventris tui ponā sup sedē meā. Noli tñ tāto negligēs eē pmissio. nō enī sine definitōe datū ē. Sz si custodieris testamētū meū / & testimonia sūaberis dñi: q̄ i euāgelio se pollicet eē dictūz: tibi q̄q; copia sedis patebit etne: hec de uxore sue. De achab aut satis elacet: cui uxor iezebel / & de iechomia. de q̄ satis ydone⁹ auctor ē hieremias. maximū reū eē delicti. cui etiā qđ habuit nomē expuit: & ideo qđ ioachim i regnoꝝ libus dicit. Iechomias ab hieremias ē notat⁹: dicēte eo. Abieci⁹ ē iechomias ut vas: nō ē vsus in eo: ppter qđ p̄dict⁹ & ipse

& semē ei⁹ i terra. Terra audi vbu dñi. scube viz istū abdicatū qā nō exiret ex semine ei⁹ sedēs in throno dauid. princeps ad huc in iuda: eo enī regnante iudā babilonij vastauerūt: neq; postea vnq; de semine ei⁹. regnū q̄sq; in iuda potuit obtinere. Postea enī popul⁹ de captiuitate dimissus sub sacerdotib⁹ & tetrarchis fuit. vñ etiā vsq; ad xpi generatōz māsere tetrarche: ne ipi q̄q; qñtū hystoria docet regalis dignitatē generis reseruantes. Serē enī ab his q̄ siue argumētati: siue simplici docētes: siue vere asstruētes tradiderūt nob: qā iouei latrones. ascalonā urbē palestine ingressi. de fano apollinis qđ viciū murus erat antipatru herodis cuiusdā ieroduli filiū. int alios abduxere captiuum. quē pat redimere ppter paupertatē nequit. Is igit imbut⁹ disciplinis & misterijs iudeoz hircano iudee regi amadia copulat: quez p se ad pompriū hircan⁹ legatū direxit. Et qā legatōis fructu potit⁹ ē p eā grām ptem regni affedauit. Occiso aut antipatro ppter felicitatis inuidiā. fili⁹ ei⁹ herodes postea sub antonio senat⁹ cōsulto iudeis regnare pcept⁹ ē. Cui⁹ herodes fili⁹ / & alij tetrarche qđ ex grecoꝝ hystorijs putauim⁹ trāfferendū. ut clareat herodem nullo affine generis iudeoz regnū adulterina fraude quesisse. Deniq; scūs ignobilitatis sue: ne q̄ posteris suis vel de p̄scripto veteri q̄stio moueret. scripturas eoz incēdit. Estimās qđ si i didia de publico sustulisset. nullis alijs testimonijs clarere possit. qñ de patriarchaz vel p̄selitoꝝ veterē genere emanaret. Sed ut pleraz cure humane sunt cognitōnē hoc & indagm veritatis p̄iudicare nō potuit. Ne nob tñ possit p̄iudicare videam⁹: q̄ veri regalis q; generis didim⁹ xpm / & p veros & nobiles reges aduz tñi gen⁹. Sz ubi adulterina regnū affedauit p pago successio nem nobilitatis sue: nō potētie: sz generatōis ordo sūauit: tñ ipm regē sūm honorē seculi. nō accepim⁹ xpm: q̄modo ergo ex fructu ventris tui ponā sup sedē meā: q̄mō & āgel⁹ de eo dicit. Qđ habit illi dñs de⁹ sedē dauid patris sui / & regnabit i domo iacob in etnū q̄mō ergo regnare p̄mittit nec ostendit: aut q̄modo ex semine iechomie. null⁹ regnatur⁹ dicit p p̄phētā. si enī xps regnauit ex semine aut iechomie xps ē p̄pheta mēt⁹ ē: mēta sūt & oracula: sz illic futuros ex semine iechomie posteros non negatur / & ideo de semine eius est chustus / & quod regnauit chustus: non contra p̄phētā est: non enī seculari honore regnauit: nec in iechomie sedibus sedit: sed regnauit in sede dauid: verum cum ipse iechomias dauid sederit sedem quemadmodum soluitur qđ dictum est.

Quia dauid sedem iechomie posteru nō sedet: cū eadez sedes fuisse videat amboz. Itaqz et nos sedē dauid fuisse negare non possumus. Non eandē tñ regis dauid sedēz xp̄s: quā iechomias sedet imo nec quisqz ali⁹ ex genere dauid sedem ei⁹ potuit sedere quā xp̄s: qā nec in aliquo alio semē eius eternū est: sed in xp̄o. Si ē deus ipse reseruauit: dicens. Semel iurauī in xp̄o meo: si dauid mentiar. semē eius metrum manebit: et sedes ei⁹ sicut sol in conspectu meo. Quē igit dicit hic: non salomonem vtiqz: nō roboaz nō nathan: sed illū de quo solo pōt dicere. ponā in manu manum eius: et in flumib⁹ dexteram ei⁹. Ipse inuocabit me pater me⁹ es tu: et ponam masculū seculi semē ei⁹: et thronum ei⁹ sicut dies celi. Non vtiqz hunc thronum salomon sedet: non roboam: nec iechomias. vis scire qui sedet: is est de quo dicit angelus ad mariam: ecce cōcipies in utero et paries filiū: et vocabis nomen ei⁹ iēm. Dicit eut magnus: et fili⁹ altissimi vocabit: et dabit illi dñs deus sedēz dauid patris sui: et regnabit in domo iacob in eternū: et regnū eius nō erit finis. Si angelo nō credis. ipi saltē dño crede dicēti: tu dices: qā ego rex sum. Nunquid ergo et ipse mētutus est: quia regnare se dixit: et regnare nō astruit. In abruptum disputationis venim⁹. Derem⁹ in uado: et qdaz veritatis naufragio fluctuamus. Exitemus igit xp̄m. ipm interrogemus: ipse rñdat. Interrogemus scripturas. inuenimus qā regnū dñi nō de hoc mundo: ipse enim dixit. Regnū meū nō est de hoc mundo. Qui dicit non ē de hoc mūdo regnum suū. ostendit esse sup mūdum: ita et erat regnum ei⁹: et nō erat. Non erat in seculo supra seculū erat. Erat enim regnū aliud veri dauid. q̄ solus xp̄s accepit. Et erat semen aliud dauid. q̄ metrum manet. De q̄ sol⁹ generatus ē xp̄s: qui solus ver⁹ filius dauid. cui⁹ etiam sol⁹ nomen accepit. iuxta q̄ scriptum ē. Inueni dauid seruū meum. in loco scdō meo vñxi euz. Qd vtiqz nō de ppheta dauid sed de domino dicit pmissa declarat. Scriptū est enim. posui adiutorū sup potentē: et exaltaui electū de populo meo. Sol⁹ enim potēs. solus elect⁹ ē xp̄s. Scdōz enim maius infide: quā in generatione semen ē: et ideo ap̄le. si enī qui ex fide sunt. hi filij sunt abrahe. illud q̄qz nō p̄termittendum putamus: q̄ a dauid temporib⁹ vsqz ad iechomā. hoc ē vsqz ad captiuitatē: cū x et viij. fuerint reges iudee xiiij. generatōes scdus matheus posuerit. Et rursus a iechomia vsqz ad ioseph cū viuitim generatōes xij. computatur. postea xiiij.

generatōes descriptas ēē mēorauerit: sic enī hēs. Oēs generatōnes ab abrahā vsqz ad dauid generatōes xiiij. et a dauid vsqz ad trāsmigratōez babilonis. generatōes xiiij. et a trāsmigratōe babilonis vsqz ad xp̄m gen. xiiij. Et primū optet agnoscere qd añ iā dixim⁹. posse plures ēē successiones. pauiores generatōes. pos sūt enī diut⁹ vivere aliq: et ser⁹ generare: aut certe penit⁹ exortētes generis existere. Itaqz nō q̄ regū: eadē generatōnū tpa. vñ et mathe⁹ eos q̄s ad generatōnē nō putauit p̄tinere p̄terijt. Nā si ppositū ēēt ei successiones describere: rōnabilit mouerem⁹: cur cū in regnoz libris et paralipomenis oueriat. Qd post ioram othozias regnauerit: et ioas et amasias. amasie aut successit ozias. Scdus mathe⁹ tres illos reges p̄terijt othozia ioas et amasiam: et p⁹ iorā ozias subiecit: s; nō eū in regū successione: s; in generatione subiecit. Demqz generatōnū relatorē fuisse mēorauit. Potuit aut fieri. ut et iorā tard⁹ generauerit: et iosephat serius p̄ceperit regnū. Atqz ita iorā patris suo cui in potestate non successit in generatione successerit.

Quod vero p⁹ iechomā xij. gen. enumerasse videt euan gelista. si diligēt aduertat. Dicit q̄qz xiiij. generatōnū poteris inuenire rōez. Duodeci enī vsqz ad ioseph numerat: nō vsqz ad xp̄m. Quid⁹ dēim⁹ ē xp̄s: s; nihil refert vtiqz i duab⁹ generatōib⁹ an vna mēoradiū sit: tñ ne h qdē cape aliquē scopulū et naufragiū possis. inuenies citatē: duos enī ioachī hoc ē duos iechomias fuisse. hystoria indicat. vñ trāsmigratōez alterū in ipa trāsmigratōe generatū. i. p̄rēz et filiū. ergo pat̄ int generatōes supiores ē cōputat⁹: q̄ successit iosie fili⁹ m̄t posteriorē q̄ successit patri. i. nepos iosie. duos aut fuisse regnoz libru iocāt sic enī scriptū ē: et ip̄travit pharao sup israhelē ioachī filio iosie regnāte in iudea p ioseph p̄rē suo: et ouertit nomē ioachī i regnādo et xi. ānos regnauit i hierusalē: q̄b⁹ subiecit: et reliqz vboz ioachī et oia q̄ fecit: nōne scripta sūt i libro vboz regū: et i dieb⁹ eoz q̄ b⁹ regnauerūt in iudea: et dormiuit ioachī cū p̄tib⁹ suis: et regnauit ioachī fili⁹ ei⁹ p eo. fili⁹ x et viij. ānoz ioachī: et cū regnaret t̄b⁹ mensib⁹ regnauit i hierusalē. nomē m̄ris ei⁹ mesola: et oia q̄ fecit s; ocul⁹ dñi pat̄ ei⁹: et ip̄e fecit et i dieb⁹ ei⁹ ascēdit nabucho donosor rex babilonis i hierusalē. videt igit qd ali⁹ fuit iosie fili⁹ ali⁹ nepos. fili⁹ illi⁹ ille cui hieremias nomē iposuit: nepos iste qui p̄ris vocat⁹ ē noīe: et bñ scdus mathe⁹ a ppheta noluit discrepare ut nō ioachī: s; iechomā noīaret. siml ut sup dixi⁹ maiore fraudē dñice pietatis astruxit. si generis nobilitatē nō i oib⁹ dñs requirit

sed de captiuis & peccatorib⁹ orue nasci voluit: qui remissionē
veniebat p̄dicare captiuis. Non igit sup̄ressit alter⁹ euāgelista
sed utrūq; signauit: q̄ vterq; iehonias didus sit. Ita addito
iuniorē iehomia. generationes xiiij. cōputant. Ergo illa mathe⁹
pulcre aut lucas: quō filios iacob plures nō poterat cōprehē-
dere: ne extra generationis euagari sup̄fluaz seriem videret. licet
in alijs id est lōge multo posteriōrib⁹ patriarchaz: tñ nequaq;
nomia p̄termittēda arbitrat⁹ sit: sed p̄ ceteris eligenda. ioseph
iude. symonis & leui. iij. enim genera: in his q̄ isti posteri sunt
cognoscim⁹ fuisse virtutū: in iuda id est illo sup̄iore dñice p̄figu-
ram passionis misterii p̄phetatū: in ioseph p̄cessisse castitatis ex-
emplū: in symeon vindictā leui pudoris. in leui officium sacerdo-
tis. Naturā quoq; exp̄ssam aduertimus p̄phetie dignitatem.
ut quia vnus omnia x̄ps hiesus: in singulis q̄q; maiōrib⁹ genera
virtutū diuersa p̄cederent. Ne quoq; iusti inter dñicas genera-
tiones cōmemoratio non debuit p̄termitti. ut quia edificator ec-
clesie nascebat: cū sui generis auctorem p̄mississe videat: qui eam
in typo ante fundauerat. Nam de mathusala quid dicaz. Cuius
vltia diluuiū numerant anni. ut q̄modo solus ē x̄ps cuius vita
nullā sentit etatem. in maiōrib⁹ quoq; suis nō sensisse diluuiā vi-
deret. Enoch vero: nōne manifestum & pietatis dñice & diuini-
tatis indiciū est: eo q̄ nec mortē sensit dñs: & ad celum remea-
uit. Cui⁹ generis auctor. raptus ad celū est. vñ manifestum ē
& x̄pm potuisse nō mori sed noluisse. ut nobis mors illa p̄desset.
Et ille q̄dm raptus est ne malitia mutaret cor ei⁹. Dñs autē
quē malitia seculi mutare nō poterat: eo vñde venerat nature sue
maiestate remeavit. Siletur plane parvula fratri: neq; enim
rōnabile erat. ut eū qui p̄cussit fratrem: inter dñi numeraret au-
ctores. Cū huius iste huius uenit. ut fratrem nomis honore do-
naret. Sed nec illud odiosum q̄ sech p̄teritus non ē: quē poste-
riorem adam generatione suscepit. ut cū due sint ppli generatio-
nes signaret in typo dñi n̄i ihu x̄pi: in posteriore poti⁹: quā in p̄-
ore generatione numerandū. Jam de ip̄o ut adam q̄ iuxta aplm
figurā accepit x̄pi: q̄ pulcherrimus potuit ouenire. quā ut sacrosctā
generatō a dei filio imp̄eret: & vsq; ad dei filiū duceret. Creat⁹
q̄ p̄cederet in figura. ut natus in veritate seq̄ret: ad ymaginem
fact⁹ p̄iret: p̄pter quem dei ymago descenderet. Et si misterii p̄mi
discuam⁹ erroris: lignum scie boni & mali fallente dyabolo eua-

suadente ille gustauit. ut iste nob⁹ q̄ sciret malū. eligeret bonū
diuq; serpentis insidias ecclesia suadente vacuaret. Juxta q̄
sc̄ptum est. Quōq; priusq; sciat puer bonum aut malum: non
credit malitie. ut eligat q̄ bonum est: & priusq; sciat vocare pa-
trem aut matrem. accipiet virtutem damasi & spolia samaue.
Idic enim est puer: cuius incunabula magi spolijs orientalibus
referunt. Quia gens ante x̄pm incredula. de exuuijs ydoloꝝ
mutata: iam fixa manubias obtulit dño triumphales. Idic tibi
frater de generatione x̄pi non incognita p̄taui p̄lixius profe-
quenda: ne quis cū ista in euāgelij minus attento animo recen-
seret aliquatenus fluctuaret: q̄ sancti euangeliste ad maiora mi-
racula & diuina dñi gesta properantes. p̄stungenda breuius
q̄ diffundenda vberius putauerunt. Eorum igitur more qui sa-
tis putant ignari: tuaz quasi notas quasdam itineris & semitas
demonstrare. spiritalis siue semitas colligentes. videro vtrū
secūdo veritatis euentu. Certo religioso fidei ductu. in misteriorum
secreta contendim⁹. verentes ne qui ista cū legerit. q̄ puerbia
liter dicat: quasi puer macherā tractare per infantiam fortiora
arma nesciret. Magisq; vuln⁹ ex imprudētia: q̄ salutē ex lectio-
ne sentiret. Infirmos enī tela sua vulneret: nec pōt bene vti ar-
mis: q̄ ea ferre nō nouerit: & ideo circa fix⁹ vtrū p̄fect⁹ exigat: in
quo nō p̄ humus sciēcie reptet infantia. Non debilis q̄q; nec
carēs sensib⁹ mystice cognitōis titubet etas que v̄tute iuuetutis
a missa coronā gloriosi certaminis nō requat. Et senescētis aq̄-
le mō q̄ prius aut leporez rapere pedib⁹ osueuerat aut anserem.
euo fessa minorum auium fetus in plumis requirat qui solidio-
rem cibum afferre non possit.

Explicit liber Quartus

Indipit liber Quartus

ON ABSORPTIO in op̄m
de generatione dñi confedim⁹ opus
cette infructuosum non fuit dñice
diutius inxerere maiōrib⁹. Nam
sibi qui magnum mare litoralī pa-
tant nauigatione transmittere: al-
tioris op̄endiū cursus: itā ut nos
fioua e infirmitatem vitantes. agz

et vides litore deductas. capti locorum deore frequenter viui sunt
 quanto magis nos in tanto non elemento. sed gestorum celestium fide
 profundo. vidimores legere portus / et frequentes amare debemus
 excursus. Ne quis longe nauigationis regio fatigatus. fastidij
 vomitum tenere non possit. Certe si quis intute ratis vicia in
 da pspexerit: tanquam frequenti librorum portu obiecto: licet ut aurum
 vela deponat. ledionis anchoram figat. Non videtur deseruisse na
 uigium: sed confedisse cursum. qui descendit in portum. Et ple
 risque locis fortasse. amenitas locorum ipsa inuitet preter meantem
 Nam si vlixem illum ut fabule ferunt licet et propheta dixerit. habi
 tabunt in ea filie sirenarum. Et si non dixisset propheta: nemo tamen
 iure reprehenderet: cum et gigantes et valles titanum scriptura com
 phendunt. Si ergo vlixem illum post decem annorum exilia: quibus
 bellatum est milio. decemque erroris annos festinantem ad patriam.
 loco fagi suauitate baccharum tenere potuerunt. si orti ab vno ire
 tardarunt. si postremo. sirenes cantu vocis inledum. ad illud fa
 mosum voluptatis naufragium pene deduxerant. nisi aduersus il
 lecebrose somitus cantilene inserta cera sodorum clausisset aures.
 Quantomagis religiosos viros celestium factorum decet admira
 tione mulceri. Atque hic iam non baccharum suauitas hauienda: sed
 panis ille qui descendit de celo. Non olera alicui spectanda: sed
 sacramenta sunt christi. Nam qui infirmus est olera manducet.
 Non claudende igitur aures: sed referande sunt. ut christi vox possit
 audiri: quam quisque precepit. naufragium non timebit. Non cor
 poralibus vlixes ad arborem vinculis alligandus: sed animus ad
 crudis lignum spiritualibus nexibus vincendus: ne lasciuia mo
 ueatur illecebris. cursumque nature de torqueat: in periculum vo
 luptatis. Sigmoidis enim poetidis fabula colorat. ut quodam puel
 le scopuloso in litore maris habitasse prodant. Que si quos de
 flectere nauigium propter aurum suauitate dulci voce pepulissent
 in uada ceca deductos et infida statione deceptos naufragij misera
 bilis sorte consumerent. Compositum hoc specie et ambitiosa compara
 tione fucatum est. ut mare vox. femine litora vadosa fingant. Quod
 autem mare abruptus quam seculum: tam infidum: tam mobile: tam p
 fundum: tam immundorum spirituum flatibus percellendum. Quid sibi
 vult puellarum figura: nisi euitare voluptatis illecebra: que ostens
 iam capte mentis effeminat. Que autem illa vada. nisi nostre scopuli
 sunt salutis. Nihil enim tam carum quam secularis suauitatis periculum.

Que dum mulcet animam. vitam obruit: et corporeis quibusdam scopu
 lis sensus mentis illidit. Merito igitur dominus noster ihesus christus ieiunio
 suo nos atque deserto aduersus voluptatum informat illecebras: et
 temptari se a dyabolo dominus omnium patitur ut in illo omnes vincere dis
 ceremus. Aduertam igitur quia tua non odose a domino principaliter or
 dinata. euangelista descripsit. Quia sunt enim que ad vltimum perficiunt salu
 tis humane. sacramentum. desertum. ieiunium. Nemo enim nisi qui legiti
 me certauerit coronatur. Nemo autem ad certamen virtutis admittitur
 nisi prius ab omnibus ablutus maculis delictorum. gratie celestis mune
 re consecratus. venit igitur dominus ad lauacrum. ut misterij gratia nobis et vi
 su probaretur et sensu. Et quomodo lex celo et terris testibus promul
 gat. ut misterium diuinitatis absconditum a seculis in deo. plus cre
 deres esse quam leges. Non tam ad testimonium celum vocat. sed vult
 testis officio cui vox dei deferretur e celo. Simul ne in fidei misterij
 dubio mentis offendas. inuisibilia tibi visibiliter declarantur ope
 rari. venit dominus ad lauacrum. omnia enim pro te factus est. Idem qui sub
 lege sunt: quasi sub lege esset: cum ipse sub lege non esset. Circumsus est
 ut eos qui sub lege sunt lucrificaret. Idem qui sine lege erant coniuij
 communitate sociatus est. ut lucraretur eos qui sine lege vivebant. Sa
 ctus est infirmis infirmus per corporis passionem. ut infirmos lu
 crificaret. Omnibus postremo: omnia factus est. Pauper pau
 peribus: diues diuitibus: flens flentibus: esuriens esurientibus: si
 tiens sitientibus. pfluus abundantibus. in carcere cum paupere
 est: cum maria flet: cum apostolis epulatur: cum samaritana sitit
 In deserto esuriit. ut abus primum hominis quem per preuoca
 tionem gustauerat ieiunio domini solueret. Nostro piculo aduersus scilicet boni
 et mali famem soluit. nostro emolumento famem iste suscepit

Item ihesus dum est in desertum a spiritu. ut temptaretur a
 dyabolo. suum recordari quemadmodum de paradiso in
 desertum aduersus primum eiectus sit. ut aduersus quemadmodum
 de deserto. ad paradysum aduersus secundus reuerteretur. videte enim
 quemadmodum suis nodis preiudicia resoluantur: et suis diui
 na benefida vestigijs reformatur. Ex terra virgine adam chris
 tus ex virgine. Ille ad ymaginem dei factus. hic ymago dei Il
 le omnibus irrationabilibus animalibus: hic omnibus animantibus an
 iacus. Quod mulierem stulticia. pro virgine sapia: mors pro arbore vita
 pro cruce. ille spiritualium nudus arboris se texit exuuijs. hic secularium
 nudus: corporeis non desiderauit exuuias. in deserto aduersus in deserto christus

Debat enim ubi posset inuenire damnatū: quē ad paradysū re soluto errore reuocaret. Sed quomodo secularib⁹ inuit⁹ exutus redire nō poterat: nec paradisi incolā potest esse. nisi nudus a cul pa exiit veterē hōiem: nouū induit. Et q̄a solui nō quēūt diuina decreta. placuit deo ut p̄sona magis quā sententia mutaret. S⁹ qui in paradiso sine duce iter amisit acceptum: quēadmodum de deserto sine duce it̄ repetere posset amissū. ubi tēptatōes p̄ime misus ad virtutem difficilis. lapsus facilis ad errorem: cū eadem sit virtutis natura que moruz. ut si adhuc exigua de terrenis ad sup̄na se subugunt: dū tenebris etas adolescet frontibus seui ve nemi cētis obnoxia. facile aut succidi possit: aut vbi. Si vero alta se radice fundauerit: et ramoꝝ sublimitate sustulerit. frustra iam vel feraz moribus vel lacertis agrestiu. vel diuersoꝝ flatuum pcellis arbor robusta temptet. Quē igit adpōneret ducem atra tot illecebras seculi: atra tot versutas dyaboli: cū sciret nobis p̄mo atra carnē et sanguinem. deinde atra potestates. contra re ctōres mundi tenebraꝝ harum aduersus spiritalia nequicie que sunt in celestibus esse luctamen. Angelū adpōneret: et ipse lapsus ē. legiones angeloz: vix singulis p̄fuerūt. Seraphim dirigeret et ip̄e descendit interras: in mediū populi immūda labia habentis et vni⁹ tantū p̄phete apposito labia carbone mūdauit. Ali⁹ dux requirendus fuit quē sequeremur omēs: q̄s tantus esset dux q̄ p̄desset omnib⁹ nisi ille qui supra omēs est. Quis me supra mun dum cōstitueret: nisi qui maior ē mundo. Quis tantus esset dux qui posset masculū et feminā. iudeū et grecum. barbarū et scythaz seruū et libez. vno regere ductu. nisi solus qui ē omnia et i omni bus xp̄us. Multi enim laquei quocūq̄ p̄gredimur. Laquei in corpe. laquei in lege. laquei in p̄m̄is temploꝝ. in crepidinibus pavetū tendunt a dyabolo. Laquei in philosophis. laquei in cu pioitatib⁹. Ocul⁹ enī meretudis. laqueus peccatoris. laqueus i pecunia. laqueus in religione. laqueus in studio castitatis. Ex igitur enim momētis mens inclinatur humana: et huc atq̄ illuc p uersuda suadentis. frequentē impellit. videt aliquē dyabol⁹ religio sum vix: deo venerabilē deferentē. et qd̄ sacrosanctū ē estimantē null⁹ capacē miuue. in ipsa eum religione subplantat. ut faciat nō credere qd̄ dei filius vere hāc nrām suscepit carnē. hoc nostr⁹ corp⁹: hanc nrōꝝ mēbroꝝ fragilitatē. Cū vtiq̄ passio corporis fuerit diuinitas ex ore miuue manserit: ita de religione fit culpa.

Om̄is enī q̄ negat ihm xp̄m in carne venisse. de deo nō est. videt integrū et illibatū castimōie vix. suadet ut nuptias damnet: q̄ ei⁹ ab ecclesia: et studio castitatis a casto corpe separat. Mu diuit ali⁹ q̄a vnus de⁹ ex quo om̄ia. adorāt atq̄ venerāt. Inhi diat ei dyabol⁹: claudit aures ne audiat: q̄a vn⁹ de⁹ p̄ quē om̄ia ita m̄ma pietate impiū ēē cōpellit. ut dū p̄rēm a filio separat. p̄rēm filiūq̄ cōfundat: et p̄sonā vnā putet esse nō p̄rēm. Itaq̄ dū mensurā fidei nescit. p̄fideie incurrit cumina. Quomō igit hos laqueos euicabim⁹. ut possim⁹ et nos dicere. M̄nia nrā sicut pas ser erepta ē de laqueo venantiū. laqueus stritus ē: et nos liberati sum⁹. Nō videt ego p̄rui laqueū. nō ausus ē hoc dicere dauid. s⁹ adiutorū nostr⁹ in nom̄e dñi. ut ostenderet vñ laqueus solue ret. ut p̄phetaret qd̄ ventur⁹ ēēt in hāc vitā qui ceteret laq̄z fraude dyaboli p̄paratū. S⁹ nō potuit meli⁹ creui laqueus: nisi p̄dā aliq̄ dyabolo cōmōstrasset. ut dū ille festinaret ad p̄dā. suis laqueis ligaret. ut ego possim dicere. laqueos parauerūt pedib⁹ meis: et ip̄i mōderūt in eos. Que potuit ēē p̄dā: nisi corp⁹. Opor tuit igit hāc fraudē dyabolo fieri. ut suspiceret corp⁹ dñs ihs: et corp⁹ hoc corruptibile. corp⁹ infirmū. ut crucifigeret ex infirmi tate. Si enī fuisset corp⁹ spiritale: nō dixisset. spūs p̄mpt⁹. ca ro aut infirma. Nudi igit vtrāq̄ vocē: et carnis infirme: et spi ritus p̄mpti. Pater si possibile ē. trāseat a me calix iste. Nec car nis ē vox: s⁹ qd̄ nō ego volo: s⁹ qd̄ tu vis. hēs quēadmodū deuotionē doceamur spūs et vigorez: quid repudias dignationē dñi. Dignationis ē q̄ suscepit corp⁹ meum. dignatōis ē q̄ suscepit miuvas meas: suscepit infirmitates meas. Quas vtiq̄ natā dei sentire nō potuit: cū etiā natā hom̄is cōtemnere didicerit. vel su stinere ac p̄peti. Et ideo seq̄mur xp̄m. iuxta qd̄ scriptū est. post dñm deū tuū ambulabis: et ip̄i adharebis. Cui adharebo: nisi xp̄o sicut paul⁹ dixit. Qui adhaeret dño. vn⁹ spūs est. Illius igit de deserto. ut ad paradysū redire possum⁹ vestigia p̄seq̄mur: et vi de te q̄bus itinerib⁹ reducamur. Nūc in deserto xp̄s ē: agit ho minez. instruit. informat. exercet. vnguit oleo spiritali. ubi vi det robustiorē. p̄ sata et fructuosa trāduat: q̄ndo q̄rebant iudei quod discipulo ei⁹ sabbato de segete spicas vellerēt: iaz enī ap̄ stolos suos in agro culto: et fructuoso ope collocauerit. Postea in paradyso constituit tempore passionis. Sic enim habes: hec cum dixisset iesus: cum discipulis transiit trans torrentē ce du ubi erat ortus. in quem introiit ipse cum discipulis suis.

Agro enim fecundo ortum esse potiorē docet propheta incantido-
canticorum dicens / ortus clausus soror mea sponsa. ortus clausus
fons signatus emissiones tue paradysus. Illa ē enim anie pura
et immaculata virginitas quā nullo terrore penarū nullis a fide se-
cularis voluptatis illecebris nullo vite amore transouit. De-
niq; virtute dñi hominem esse reuocatum p̄ ceteris hic euangelista
testat: qui solus inuadit dñm dicentem latroni Amen dico tibi.
hodie mecum eris in paradyso. Plenus igit hiesus spiritu sancto
agit in desertum osilio. ut dyabolum puocaret. Naz nisi ille cer-
tasset non mihi iste vidisset. Misterio ut illum adam de exilio libe-
raret. exemplo ut ostenderet nobis dyabolū ad meliora tenden-
tibus inuidere. Et tūc magis esse cauendū ne misterij grām dese-
rat mētis infirmitas. Quadraginta aut dies mysticum numerum
recognoscat. tot enim diebus aquas abyssi effusas esse commemorasti.
et tot ieiunio diebus sanctificatio propheta refusam celi seremonis es-
se clementiā. Tot ieiunio diebus scūs moyses p̄ceptionem legis
emeruit. tot ānos in heremo cōstituti patres. panem angelorum et
celestis alimoniae grām cōsecuti sunt. Nec antequā mīstia numeri
tempus explerent. terram re p̄missionis intrare meruerūt. Tot
ieiunio diebus dñi nobis in euangelium patebat ingressus. unde si
quis euangelij gloriā fructumq; resurrectionis optat adipisci.
mīstia ieiunij p̄uicator esse non dēt. Qd et in lege moyses / et
in euangelio suo xp̄us: utriusq; testamenti auctoritate p̄scripsit
fidele virtutis esse certamen. Quid vero sibi vult qd euangelista
dñm esurisse significauit. Cū de moyse atq; helie ieiunio nihil tale
videamus exp̄ssum. Nunquid hominis patientia deo fortior. Sed
qui q̄draginta diebus esurire non potuit. ostendit se cibū nō esur-
ire corporis sed salutē. Simul ut aduersariū lacefferet iam timen-
tem: qui q̄draginta diebus fuerat ieiunio vulnerat⁹. Et ideo famel
dñi pia fraus est. ut in quo dyabolus maiora metuens iam caue-
bat. famis specie letatus temptaret ut hominem: ne impediretur
triumphus. Simul illud discere misterij. spūs opus hoc esse: diui-
num fuisse iudiciū. ut temptandū se dyabolo xp̄s offerret. Dixit
autē illi dyabolus. Si filius dei es. dic lapidi huic ut panis fiat.
Quia p̄cipue docemur tela dyaboli: quibus ad cōuulnerandā mē-
tem hominis cōsuevit armari: gule vñ. aliud iactantie. ambitionis
terciū. Inde aut cepit. vñ iam viat: et ideo inde incipio in xp̄o vi-
cere. vñ in adam victus sum. si tñ mihi xp̄us ymago pris etutis

exemplum sit. Discamus igitur cauere gulam. Cauere luxuriaz
q̄a telū est dyaboli Laqueus tendit: cui mensa regalis conuiuij
preparatur: que constantiam sepe mentis inclinat. Non solum
enim cum audimus verba dyaboli: sed etiam cum videmus eius
copias: laqueum vitare debemus. Vidisti igitur dyaboli telū:
sume scutum fidei: loucam abstinentie. Sed quid sibi vult talis
sermonis exorsus. si filius dei es. Nisi quia cognouerat dei filiū
esse venturum: sed venisse per hanc infirmitatem corporis nō pu-
tabat. Aliud explorantis: aliud temptantis est: et deo se profite-
tur credere: et homini conatur illudere. Sed vide arma christi:
quibus tibi non sibi videt. Nam qui maiestate sua lapides in
panem posse conuertere nature alterius transfusione monstrauit.
docet nihil tibi pro dyaboli arbitrio: nec declarande virtutis con-
templatione faciendū. Simul in ipsa temptatione. artificis dya-
boli discere versutiam. Sic temptat ut exploret: sic explorat ut
temptet. Contra dñs sic fallit ut vincat. sic adhuc vincit ut fal-
lat. Nam si conuerteret naturam prodiderat creatorem. Me-
die ergo respondit: dicens. Scriptum est: quia non in pane solo
viuit homo: sed in omni verbo dei. Vides quo genere utatur ar-
morum: quo hominem a spiritalis nequie incursione defendat.
aduersus irutamenta gule septum atq; munitum. Non enim q̄
si deus utitur potestate: quid enim mihi proderat: sed quasi ho-
mo commune sibi accessit auxilium. ut diuine pabulo lectionis
intentus. famem corporis negligat. alimentum verbi celestis ad-
quirat. Quic intentus moyses panem non desiderauit. Quic in-
tentus helias. famem prolixioris non sensit ieiunij. Non enim po-
test qui verbum sequitur. panem desiderare terrenum. cum pa-
nis substantiam celestis accipiat. Dumamis enim diuina prestare
non dubium est: et corporalibus spiritalia. Et ideo qui vitam
veram desiderat: illum panem expectat. qui per insensibilem sub-
stantiam humana corda confirmat. Simul cum dicit. non in pa-
ne solo viuit homo: ostendit hominem esse temptatum. hoc est su-
sceptionem nostram. non suam diuinitatem. Sequitur iactantie
telū quo p̄clue relinquit: quia dñi homines gloriā virtutis sue
iactare desiderant. de loco mentorum suorum et statione cedunt.

Et duxit illum inquit in hierusalem: et statuit eum su-
pra pinnam templi. Ita enim est iactantia. ut dum se
putat unusquisq; ad altiora conscendere. sublimium

usurpatione factorum. ad inferiora truantur.

Et dixit illi: si filius dei es. mitte te deorsum. vere dyabolica vox. quia mentem hominis de gradu altiore mentis precipitare intendit. Quid enim tam proprium dyabolo: quam suadere. ut unusquisque se mittat deorsum. Disce ergo et tu dyabolus vincere. agit te spiritus: sequere spiritum. Non te reuocet carnis illecebra. spiritu plenus disce sternere voluptates. ieiunia si uis vincere. Consequens est ut per hominem dyabolus te putet esse temptandum. Christus quasi fortior facie ad faciem temptat. Tu per hominem: et illud dyaboli verbum est. Cum dicit homo fortis esto. manduca et bibe: et similis mane. Noli te tibi credere: non erubescas egere praesidiis: quibus non egebat Christus: et tamen ea non neglegebat. ut te doceret: dicens. Cauete ne grauetur cor vestrum in uino et crapula. Non erubuit paulus qui ait. sic emtor non ut aerem cerens. aera quidem non cerabat apostolus: sed potestates aeras uerberabat. Sed castigo inquit corpus meum et seruituti redigo: ne forte cum alijs praedicauerim: ipse reprobus inueniar. Simul infirmitatem suam dyabolus malidamque designat. Quia nemini potest nocere dyabolus. nisi ipse se misert. Nam qui relictis celestibus terrena eligit. voluntarium quoddam praecipitium uite labentis incurrit. Simul quodque telum suum dyabolus uidit obtusum. qui omnes homines proprie subiecerat potestati. plus cepit quam hominem iudicare. Sed dominus rursus ne ea quodamque de se fuerant propleta. ad arbitrium dyaboli putauit esse faciendae: sed diuinitatis proprie auctoritate seruata. ut scilicet eius occurrat. ut quia scripturarum exemplum pretendat. scripturarum uinceretur exemplis. Potestas enim est deo vincere. Scriptura mihi uidet. Disce hic quoque quia satanas transfiguratur se uelut angelum lucis. Et de scripturis ipsis sepe diuina. laqueum fidelibus parat. sic hereticos facit. sic euiscerat fidem. sic iuxta pietatis impugnat. Ergo non te capiat hereticus: quia de scripturis aliqua exempla proferre. Nec sibi arroget quod deus uidet. uult et dyabolus testimonijs scripturarum non ut doceat sed ut circumscribat et fallat. Cognouit aliquem attentum religioni: uirtutibus clare. signis et opibus praepotentem. iactantem tendit laqueum ut huiusmodi uirtutem infuset tumore: quo pietati se non credat: sed credat iactantiae. Nec deo deputet: sed sibi arroget. Idcirco apostoli non in suo: sed in Christi nomine demonijs impetabant

ne arrogare sibi aliquid uiderentur. Sic petrus paraliticum curat dicens. in nomine iesu nazareni surge et ambula. Disce etiam de paulo. fugere iactantiam. Sed inquit hominem siue in corpore siue extra corpus nescio. deus scit quomodo raptus est in paradysum: et audiuit uerba ineffabilia. que non licet homini loqui. Pro huiusmodi gloriabor. pro me autem non gloriabor: nisi in infirmitatibus meis. Ergo et hic dyabolus quomodo fortem sensit. iactantiam pretendit que etiam fortes decipit. Sed dominus respondit ei. non temptabis dominum deum tuum. In quo et dominum et dominum Christum et patrem et filium potestatis unius esse cognoscit. Iuxta quod scriptum est. ego et pater unum sumus: et ideo si unum ostendit dyabolus occurrere ei. quia scriptum est sumus. Et distingue unum. ne discernas potestatem. distingue unum. ne patrem filiumque non discernas.

Et duxit illum dyabolus iterum in montem altissimum. et ostendit illi omnia regna orbis terre in momento temporis. Bene in momento temporis. secularia et terrena monstrantur. Non enim tam conspectus celestas indicatur. quam caute fragilitas potestatis exprimitur. In momento enim cuncta illa pretereunt: et sepe honor seculi abiit antequam uenerit. Quid enim seculi potest esse diuturnum. cum ipsa diuturna non sint secula. Docemur hic inanis ambitionis flamma respicere. quod omnis dignitas secularis dyabolice subiaceat potestati. Ad usum fragilis: et inanis ad fructum. Sed quomodo hic dat dyabolus potestatem: et alibi legis. quia omnis potestas est a deo. Nunquid potest quis duobus dominis seruire: aut a duobus accipere potestatem. Num ergo contrarium est: minime. Sed uide quia omnia a deo: neque enim sine deo mundus: quia et mundus per ipsum factus est. Sed licet a deo factus sit: tamen opera eius mala: quia seculum in maligno positum est: et ordinatio mundi a deo opera mundi a malo. Ita etiam a deo potestatum ordinatio. a malo ambitio potestatis. Denique non est inquit potestas nisi a deo. que autem sunt a deo ordinate sunt. Non date: sed ordinate: et qui resistit potestati: dei inquit ordinationi resistit. Idcirco quoque licet dicat dare se dyabolus potestatem. Omnia tamen illa ad tempus permissa sibi esse non abiunt: itaque qui permittit. ordinauit: nec potestas mala. sed is qui male utitur potestate. Denique uis non timere potestatem. fac bonum: et habebis laudem ex illa. Non ergo potestas

mala. s; ambitio. Demq; a deo vsq; ordinatio potestatis. vt dei minister sit: qui bene potestate vtit. Dñi inquit minister ē tibi in bonuz. Nō ergo muneratoris aliqua culpa est: s; ministri. Nec dei potest ordinatio displicere. s; administrantis actio. Nam vt de celestibus ad terrena deuenimus exemplum. dat honorem imperator: & habet laudez. Qd si quis male honore vsus fuerit: nō imperatoris est culpa: sed iudicis. Dabent reum sua cumina: nō quia potestas vnūquēq; sed malitia sua implicat. Quid ergo bonum est vti potestate. studere honori. bonuz si deferatur: non eripitur. Distingue tamen hoc ipsuz bonū. aliud enim bonū in seculo. aliud pfecte virtutis vsus. Bonū est enim cognoscende diuinitatis studiū. nullis occupationibus impeditū. Nam & si multa bona. vna tñ est vita eterna. Nec est autē vita eterna. vt cognoscant te solum vix deū. & quē misisti ihm xp̄m. Et ideo vite eterne maximus fructus. & solus deus vite remunerator eterne est. Solum deum & dominuz nostruz adoremus. & ipi soli seruiam⁹ vt solus ipse nos fructu remuneretur amplissimo. Sugramus omnia que dyabolice subiacent potestati. ne tanq; malus tyrannus in eos quos intra suum regnum inuenit. accepte seuidia potestatis utatur. Non ergo a dyabolo potestas est: sed obnoxia tamen insidijs dyaboli. Nec tamen ideo mala ordinatio potestatum. quia malo obnoxie potestates. Bonum est enim deum q̄rere: sed quidam ipsius inquisitionis an fructus error obrepit. Nam si inquisitor in saculegium seu interpretatōe vertatur in deterius veratur querentis offensa q̄ si nō quesisset. Nec tñ inquisitionis: s; quesitus est culpa: nec inquisitio obnoxia malo: s; querentis affect⁹. Qd si is qui deū q̄rit. ppter fragilitatē carnis & mentis angustia sepe temptat. Quātomagis qui seculū querit. obnoxius est: atq; hoc ipso periculosior ambitio: quod blanda quedam est conlatricula dignitatum / et sepe quos vicia nulla delectant: quos nulla potuit mouere luxuria. nulla auaricia. subruere facit ambitio cuminosos. Dabet enim forensem gratiam. domesticum periculuz: et vt dominetur alijs. prius seruit. Cur uatur obsequio. vt honore donetur. Et dum vult esse sublimior. fit remissior. Cum in ipsa potestate qd pcellit alienum sit. legimus enim imperat. sibi seruit. dicit fortasse aliquis: quia solus qui malū fecerit timet. Tamen & qui mare nauigat. p̄ timet

Et contra in immobili terrarum statione consistens: non solet timere naufragium: ac si mobile conscendat elementum. frequentioribus obnoxius sit periculis.UGE ergo seculi mare. naufragium non timebis: & si frequenter arborum vertices spirantium verberent flabra ventorum. solidatis tamen radicibus nullus occasus est. At in mau furentibus ventis: & si non omnium naufragium: omnium tamen periculum est. Ita etiam aduersis flatibus nequide spiritalis. nullus in arena vel in solo tutus est: et naues tharhis vehementi sepe spiritu conteruntur. Nec moralit̄ Ceterum qd ad mysticum ordinem spectat: cernis vetusti erroris vincula suis resoluta vestigijs. vt primo gule. scdo facultatis. tercio ambitionis laqueus solueretur. Per lectus est enim ad azidō: & in locum interdide arboris sententiae facilitate transgressus. Temerarie quoq; ambitionis cūmen incurrit: dum similitudinem diuinitatis affectat. Et ideo prius dñs veteris nexus soluit iniurie. vt nos iugo captiuitatis excusso. vincere crimina scripturarum presidio disceremus. Quod si dñs hiesus p̄pua non desiderauit. tu aliena cur queris: Si creator omnium seculi gloriam subeunde paupertatis virtute contempsit. Cur tu fastidias qd natus es. appetas quod indebitum est. Cur ea que ad vsum tibi diuina esse non possunt ad supplicium diuturna deposcas. Caue insidias. caue fraudes. Et hoc ipso quod ad subruendum hominem totum versuta dyabolus mundum fraude concudat. totis seculi pugnet illecebus: eius tibi blandie plus cauende. Non euam abus flexerat. non mandatorum destituerat obliuio. sed pmissi honori ambitio illecebrosa decepit. Que si solum dominū adorare voluisset: indebita non quesisset. Et ideo remedium dat quo telum ambitionis obtundat. vt soli domino seruias. Caret enim ambitione. religiosa deuotio.

Et consummata omni temptatione. dyabolus recessit ab illo vsq; ad tempus. Prope omnium criminum fontes hec tua genera demonstrantur esse viduorum: neq; enim consummata omni temptatione scriptura dixisset: nisi in his tibus esset omnium materia delictorum. Quorum semina in ipsa origine sunt cauenda. Simis ergo temptationum. fims est cupiditatum: quia cause temptationū. cause cupiditatum sunt. Cause autē cupiditatum sunt. carnis oblectatio. spēs glorie. auaricia.

potentie. Quā religiosus videtur. ut cōmemorationem xpiane
femine non recuses. sed crebra inde temptatio. Si attentos deo
videat dyabolus. suggerit ut decipiat. Sed tu quamuis de pro-
posito presumas. caue temptationem: sciens naturam. Nec
tua si recorderis: etiam paulus cauenda prescripsit. Designans
tres esse species peccatorum. a quibus liber. expectat iusticie co-
ronam. Neque enim inquit in verbo adulationis fuimus: neque in
occasione auaricie. deus testis est: neque gloriam querentes ab ho-
minibus. Et ideo dyabolum vidit. coronam petiuit. vides ergo
ipsum dyabolum non esse in studio pertinacem: cedere vere soles
re virtuti. Et si inuidere non desinat. tamen instare formidet.
quia frequentius refugit triumphauit. Audito itaque dei nomine
recessit inquit. usque ad tempus. Postea enim non temptaturus
sed aperte pugnaturus aduenit. Docet igitur te scriptura diui-
na: non solum tibi contra carnem et sanguinem: sed contra insi-
dias spirituales esse certamen. vides magnificentiam xpiani viri.
quod certat cum rectoribus mundi. Et licet constitutus in teris: ad-
uersus spiritualia nequicie que sunt in celestibus animi virtute de-
certat. Non enim de terrenis contendimus. ut dominemus in
terra: sed spiritualibus propositis premijs. de regno dei et christi
hereditate: necesse ē spiritualia prius impedimenta superent. Co-
rona proposita est. subeunda certamina sunt. Nemo potest in-
uicere coronari. Nemo potest vincere: nisi ante certauerit. Ip-
sius quoque corone maior est fructus: ubi labor maior est. Arta
enim et angusta est via que ducit ad vitam. Lata vero et spacio-
sa que ducit ad mortem. Et ideo temptationem ne vti quam ti-
mere debemus. Est enim causa victorie. materia triumphorum.
Diues ille qui temptationem non sentit in hoc seculo. in penis
est apud ineros. Pauper ille lazarus qui ita paupertate morbo
que afflicus est et attritus. ut uibices eius a canibus lamben-
tur. vite istius labore miserabilis: coronam glorie quesuit eter-
ne. Multe tribulationes enim. non quorumcumque sed iustorum.
Denique quos diligit dominus. sepe castigat. Petrus temptatus
est ut negaret: negauit ut fletet. Et quid de ceteris dicam: nem-
pe Job erat probatus a deo: sed licet probatus erat. victus
tamen non erat. Probata erat deuotio virtutis: tamen preni-
um non habebat. Et ideo temptandus offertur: ut gloriosior
redderetur. Illius quoque certaminis refert. ut gradus species

Non vnum telum dyabolus habet. frequentat spicula ut aut p-
mo vincat: aut tedio. Primo cupiditatem vulnerat. secundo pieta-
tem. tercio sanitatem. Metis enim pauper et corporis pugnat vl-
ceribus. Diuersitas quoque ipsa temptationum. p diuersitate cer-
tantium est. auaricie damno diues urget. patet dispendio filio-
rum: homo doloribus corpus ulceribus. Quanta hec tela. unde
dñs noluit habere quod perderet. Et ideo pauper huc venit ne ha-
beret dyabolus quod auferret. vis scire quā verum sit. ipsum domi-
num dicentem. audi. venit huius mundi princeps: et in me inue-
niet nihil. Noluit etiam paucorum esse pater. ut esset omnium.
Frustra autem corporis temptaretur ulceribus qui contemne-
ret omnes corporis passiones. Simul ut ostenderet nobis: quod im-
maculata sibi corporis. hoste de pulso victoria deberetur. Sed ille
quasi homo suis temptaretur. hic publicis: illi patrimonium au-
fert. huic regnum orbis offertur. Nec totus sine fraude dyabo-
lus qui ex asperare dei filium vereretur. illum inuitus temptat.
hunc premijs. ille qui seruulus dicit. dñs dedit: dominus abstulit.
Idcirco nature sue dispositionis quod confidus. sua sibi videt offerri. et
ut ad illud reuertatur: ingruit nundus super nundum. congem-
nant vulnera: nec tamen fortis athleta mente turbatur. Mo-
hetur mulier prime fraudis illecebra. hic per virginem natus ez-
roui obnoxiam non habebat. Amici adhibentur qui prauis con-
silijs opprimant reluctantem. Sed in omnibus que acciderant ei
nusquam peccauit. Job labijs suis in conspectu dei. Nam quod maledi-
cit diei dicens. pereat dies illa in qua natus sum et infra: et male-
dicat ei is qui maledixit diem illam: qui habet magnum cetum
opprimere. ad prophetam pertinet. Eo quod dyabolum tanquā pro-
cellosi seculi istius cetum. dominus noster iesus christus oppres-
sit: et generationis sue carnalis diem perire desiderat. ut dies ei⁹
in regeneratione numeretur. Pereat inquit dies secularis. ut di-
es spiritualis oriatur. Ergo in temptatione sanctus Job misere-
ria loquitur. Qui enim vincebat seculum christum videbat. nos
igitur non timeamus temptationes: sed magis in temptationibus
gloriamur. Dicentes quando infirmamur: tunc potentes sumus
tunc enim ne datur corona iusticie. Sed illa paulo fortassis acco-
moda: nos autem quia plures corone sunt: quācumque sperare de-
bemus. in seculo laurij corona est. Corona est scutum: at vero
tibi pposita ē corona deliciarum. corona enim deliciarum obumbrabit

te et alibi. Scuto voluntatis sue decurabit te. Gloria quoque et honore: quod dilexit dominus coronauit. Ergo qui vult coronam dare temptationes suggerit et si quando temptaberis: cognosce quia paratur corona. Tolle martir certamina tulisti coronas. Tolle cruciatus. tulisti beatitudines. Nonne temptatio ioseph. virtutis est consecratio. Nonne iniuria carceris corona est castitatis. Quod admodum regni in egypto consortiis potuisset adipisci: nisi venditus fuisset a fratribus. Quod dei factus arbitrio. ut iustus probaretur. Ipse monstrauit dicens. quod admodum fieret in hodie: no. ut pasceret populus mutuis. Non debemus igitur temptationes seculi pro malis timere: quibus bona premia comparantur. Sed magis rogare contemplatione conditionis humane. ut eas temptationes subeamus quas ferre possimus.

Egressus hiesus in virtute spiritus in galileam. Complectitur hoc loco prophetia ysaie dicentis: regio zabulon. et terra neptalim. et ceteri sarsalia inhabitantes. et qui secus maritima transiordanem galilee. gentium populus: qui sedebat in umbra mortis. lucem viderunt magnam. Quis est enim. lux magna: nisi christus. Qui illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Deinde librum accepit ut ostenderet seipsum esse qui locutus est in prophetis. et remoueret sacilegia perfidorum. qui alium deum dicunt veteris testamenti: alium nouum. vel qui initium christi dicunt esse ex virgine. Quomodo enim cepit ex virgine: qui ante virginem loquebatur. Spiritus domini super me vires tunitatem coeternam atque perfectam. Ipsum loquitur scriptura hiesum deum hominemque in utroque perfectum loquitur et patrem et spiritum sanctum. Spiritus enim sanctus cooperator ostenditur: quando corporali specie. sicut columba descendit in christum: cum dei filius filius baptizaretur in fluuio. pater loqueretur e celo. Quod igitur in auiis querimus testimonium quod se fuisse qui locutus est in prophetis. propria voce signauit. unguitur oleo spiritali et virtute celesti. ut paupertatem conditionis humane. thesauro resurrectionis rigaret eterno. Captiuitatem mentis auerteret. cecitatem illuminaret animorum. annum domini perpetuis diffusum temporibus predicaret: qui redire in orbem laboris nesciat. continuationem fructus hominibus et quietis inougeat. Atque ille ita ad omnia se curauit obsequia: ut ne lectoris quidem asperneretur officium. Nos vero impij. qui

diuinitatis fidem miraculis operum colligendam. contemplatione corporis negebamus

Non dico vobis quod nemo propheta acceptus est in patria sua. Non mediocriter inuidia proditur que diuite caritatis oblita: in acerba odia causas amoris inflectit. Simul hoc exemplo pauper et oraculo declaratur: quod frustra opem mie celestis expectes: si aliene fructibus virtutis inuideas. Aspernator enim dominus inuidiosus est: et ab his qui diuina beneficia in alijs persequantur: miracula sue potestatis auertit. Domine quippe carnis actus: diuinitatis exemplum est: et inuisibilia nobis eius. per ea que sunt visibilia demonstrantur non odiose itaque saluator excusat. quod nulla in patria sua miracula virtutis operatus sit. Ne fortassis aliquis uiliorem patrie nobis esse debere putaret affectum. Neque enim diues poterat non amare. qui amaret omnes. Sed ipsi se caritate patrie qui inuident abdicarunt. Caritas enim non emulatur: non inflatur: nec tamen exors beneficiorum patria diuinorum est. Quod enim maius miraculum: quam quod in ea natus est christus. videte igitur quid mali inuidia afferat: indigna propter inuidiam patria iudicatur. In qua diuis operetur: que digna fuit in qua dei filius nasceretur.

In veritate dico vobis: multe vidue fuerunt in diebus helie. Non quia helie dies fuerunt: sed in quibus helias operatus est. Aut quia dies facebat illis: qui in eius operibus lucem videbant gratie spiritalis et conuertebantur ad dominum. Et ideo aperiebatur celum videntibus eterna: et diuina misteria. Claudebatur quando fames erat: quia nulla erat cognoscende diuinitatis libertas. Sed de hoc plenius scripsimus cum de viduis scriberemus.

Et multi leprosi erant temporibus helisei prophete et nemo eorum mundatus est nisi neaman syrus. Evidenter hic sermo nos domini salutaris informat: et ad studium venerande diuinitatis hortatur. Quod nemo sanatus ostenditur: et maculosi morbo corporis absolutus.

nisi qui religioso officio studuit sanitati. Non enim dormientibus diuina beneficia sed obseruandis deferuntur. & bene apto comparationis exemplo. arrogantia diuini retunditur inuidioꝝ. Dominicusq; factum scripturis docet veteribus conuenire. qđ in libris quoq; regnoꝝ legimus. gentilem virum neaman prophético oraculo lepre maculis absolutum. cum plurimos iudeoꝝ lepra corporis pariter & mentis absumeret. Siquidem etiam quatuor illos qui cogente fame in castra primi regis syrie tetenderunt: tradat hystoria fuisse leproso. Cur igitur non curabat fratres. non curabat diues. non sanabat propheta confortes: cū sanaret alienos sanaret eos: qui obseruantiam legis & religionis consortium nō habebant: nisi quia voluntatis est medicina: non gentis. & diuinū munus vocis eligitur non nature iure deferretur. Disce rogare. qđ cupias impetrare. fastidiosos viros. celestium profectus munerum non sequuntur. Sed quāuis simplex expositio moralem informet affectum: gratia tamen non est occulta ministerij. Et enim cum posteriora a superioribus deriuentur: cum etiam superiora posterioribus astruuntur. Diximus enim in libro alio. in uirgine illa ad quam helias directus est. typum ecclesie premissum. Populis ecclesie congruit. ut sequatur populus ille ex aliemgenis congregatus. Populus ille ante leprosus. populus ille ante maculosus: priusq; mystico baptizaretur in flumine. id est post sacramenta baptismatis. maculis corporis & mentis ablutus: iam non lepra sed immaculata virgo cepit esse sine ruga. Merito ergo magnus neaman in conspectu domini sui. & admirabilis facie describitur. Quomodo in eius typo salus futura gentibus declaratur. Qui sacrare consilio puella que fractis viribus ciuim in hostilem captiua venerat potestatem. a propheta sperare cōmōmitus. Non terremi regis imperio: sed diuine misericordie liberalitate sanatur. Cur mystico numero mergere iubetur. Cur iordanis fluuijs eligitur. Nonne boni inquit abana et pharfar fluuijs damasci pre iordane. Sed iratus hos pretulit. iordanem meditatus elegit. Nescit enim ira misterium. fides nouit. Disce baptismatis gratiaz salutaris: qui leprosus meruerat fidelis emerfit. Disce spiritalia sacramenta signari. corporis remedijs peti. mentis acquiritur. abluatur caro. affectus abluatur. Non enim

magis corpus. qđ mentis lepram video fuisse mundatam. quando post baptismum veteris erroris colluione deterfa: negat se dijs alienis hostias quas spondit domino litaturum. Disce etiaz congrue precepta virtutis. improbavit fidem: qui premia recūsauit. Disce utroq; dictorum factorumq; magisterio quid sequatur. Dabes domini preceptum. vatis exemplum: gratis accipere gratis dare: nec vendere ministerium: sed offerre. Non enim prauo taxatur dei gratia: nec in sacramentis lucrum queritur. & obsequium sacerdotis. Non tamen sat est si lucrum ipse non querat. familie quoq; tue cohibende manus sunt: nec hoc solum exposcitur. ut te solum castum immaculatumq; custodias. Non enim dixit apostolus te solum: sed te ipsum castum custodi. Queritur ergo non solum tua ab huiusmodi munditijs: sed etiam domus tue castitas. Oportet enim irreprehensibilem esse sacerdotem. sue domui prepositum. filios habentem subditos: cum omni castitate. Si quis autem domui sue preesse nescit: quomodo ecclesie diligentiam habebit. Instrue ergo familiam. horare. custodi. et si te fefellerit seruulus: humanam enim non excipio facultatem. prophetico deprehensus repudietur exemplo. Cito turpem sequitur lepra mercedem. et pecunia corpus aminumq; male quesita cōmaculat. Accepisti inquit pecuniam et possides bis ex ea agrum. et vineam et oliueta et greges. et lepra neaman adhaerebit tibi et semini tuo vsq; in eternum. vides quia factio audous: successio damnatur heredis. Inexpiabilis enim venditi culpa misterij. & gratie vindicta celestis transijt ad posteror. Deniq; moabite et ceteri non intrabunt vsq; ad tertiam et quartam generationem. Tam diu videlicet. ut simplicius interpretemur: donec culpam auctorum. multiplicis successio generationis aboleret. Sed cum illi qui in deum ydolatrie errore delinquerunt. in quartā generationem videantur esse mulctati. Profecto durior videtur esse sententia qua gezi semen vsq; in eternū pro cupiditate habendi. prophetica auctoritate damnatur. Presertim dominus noster iesus christus: per lauacrum regenerationis omnibus remissionem dedit peccatorum: nisi ut vicioꝝ magis qđ generis semen intelligas. Sicut enim qui filij promissionis sunt: estimantur in semen bonum

ita etiam qui filij e: & rois sunt. estimantur in semen malum. Nam et iudei ex patre dyabolo: non vtiq; carnis successione: sed criminis. Ergo omnes cupidi: omnes avari. gregi lepram cū diuitijs suis possident. Et male quesita mercede: non tam patrimonium facultatum q̃ thesaurum criminum congregarunt. eterno sup̃placio et breui fructu. Nam cum diuitie sint caduce. pena perpetua est: quia neq; avarus: neq; ebriofus: neq; ydolis seruiens regnum dei possidebit. Et repleti sunt ira omnes in sinagoga hec audientes: & surrexerunt & eiecerunt illum extra ciuitatem. Sacilegia iudeorū que multo ante dñs prenūciauerat per pphetam: & psalmi versiculo declarauerat: que passurus esset in corpe constitutus: dicens. retribuēbant mhi mala p bonis. in euangelio docet esse completa. Nam cum ipse p populos beneficia diffunderet: illi iniurias irrogabant. Nec mirum si perdidērunt salutem: quē eiecerunt de suis sinibus salutarem. Moralis enim dñs: & qui docuerit exemplo sui apostolos suos cūmibus omnia fieri: nec volentes repudiat: nec inuitos alligat: nec eijaculis reluctatur: nec rogantibus deest. Sic geras senas alibi cum virtutes ei⁹ sustinere non possent: quasi infirmos & ingratos reliquit. Simul intellige non ex necessitate fuisse: sed voluntariam corporis passionem: nec captum a iudeis: sed a se oblatum: etenim quando vult capitur: quando vult labitur: quando vult suspenditur. quando vult non tenetur. Et hic in superciliū montis precipitandus ascēderat: & ecce p medium illorum. mutata subito vel obstupefacta furentium mente descendit. Nonduin enim hora venerat passionis: quim etiam malebat. adhuc iudeos sanare q̃ perdere. vti ne efficacis furoris exitu desinerent velle: quod implere non possent. vides igitur & hic diuinitatis esse qd non captus est: & illic voluntatis esse qd captus ē. Nam quēadmodū a pauidis tenevi potuit quia populo non tenetur. Sed noluit sacrilegium esse multorum: ut in auctores culpe crudis inuidiam retorqueret atq; a pauidis quidem affigeretur: sed p toto orbe moreretur.

Et in sinagoga erat homo. habens spiritum immundū et infra. Surgens autem de sinagoga in domum intravit symonis et andree. socrus autem symonis tenebatur magnis febribus. vixit clementiam domini salutaris: nec indignatione commotus: nec scelere offensus: nec iniuria violatus.

iudeam deseruit. Quim etiam immemor iniurie. memor clementie nunc docendo: nunc liberando. nunc sanando. infixe plebis corda demulcet. Et bene sanctus Lucas. vicum ab spiritu nequie liberatum ante premisit: et subdidit femine sanitatem. vtrumq; enim sexum dominus curaturus aduenerat: et prius sanauit deus: quia prior creatus est nec pretermittit illa que mobilitate magis animi. q̃ prauitate peccauerat. Sabbato medicine dominice opera cepta significat. ut inde noua creatura ceperit. vbi vetus creatura ante desinit. Nec sub lege esse dei filium sed supra legem. in ipso principio designaret. Nec solui legem: sed impleri. Neq; enim per legem: sed verbo factus est mundus. Sicut legimus. verbo domini celi firmati sunt. Non soluitur ergo lex sed impletur. ut fiat renouatio hominis iaz labentis. vnde & apostolus ait. Expoliantes vos veterem hominem. induite nouum qui secundum deum creatus est. Et bene sabbato cepit. ut ipsum se ostenderet creatorem: qui opera operibus intexerat: et persequeretur opus quod ipse iam ceperat. ut si domum faber renouare disponat: non a fundamentis. sed a culminibus incipit soluere vetustatem. itaq; ibi prius manum admouet. vbi ante desierat. Deinde a minoribus incipit. ut ad maiora perueniat. liberare a demone et homines. sed in verbo dei possunt. Resurrectionem mortuis imperare diuine solius est potestatis. Nec quēquam mouere debet. quod hiesu nazarenū nomen in libro hoc. dyabolus dixisse primus inuaditur. Nec enim ab eo christus nomen acapit. quod de celo angelus ad virginem detulit. Est enim huius impudentie ut inter homines aliquid primus usurpet: et ad homines quasi nouum deferat. quo terrorem sue potestatis incutiat. Deniq; et in genesi primus deum homini nuncupauit. Sic enim habes. Et dixit dyabolus mulieri. Quid vtiq; dixit deus. nec datis ab omni ligno. vterq; igitur deceptus a dyabolo est. sanatus a christo. Sequere cetera: et euangelice lectionis discere misteria. Neque in duorum sanitate: publice sacramentum salutis agnosce. Sicut enim in adam omnes moriuntur. ita in christo omnes viuificabuntur. Quis est ille qui in sinagoga spiritum demonis habebat immundum. nisi populus iudeorum. Qui quasi serpentinis spiris

reiuñctus / & innodat⁹ dyaboli laqueis . simulatā corpis mūdiciā
interioris mentis sordibus inquinabat . Et bene in sinagoga ho-
mo qui erat . spiritum immundū habebat : quia spiritum sandū
amiserat . Introierat dyabolus . vñce xp̄us exierat . Simul ostē-
ditur natura dyaboli non impba . opera iniqua . Nam qui persū-
ptuorem naturam dñi confiteb⁹ : opera negat / & in hoc apparet ei⁹
nequicia / & impbitas iudiciorum . Quod ita populo vesane cecita-
tem mentis effudit . ut populus neget : quē demones confitentur .
O peior magistro discipulorū hereditas : ille verbo dñm temptat
hi facto . ille dicit mitte te . isti adiuvuntur ut mittant . Si altiore
consilio ista pensamus : animi debemus intelligere & corporis sa-
nitatem . ut prius animus qui serpentinis laborabat insidijs abso-
lutus sit . Anima enim nunquā a corpore vinceretur : nisi prius a
dyabolo temptaretur . Nam cum anima corpus agat . vivificet
et gubernet . quēadmodum in eius illecebras captiva raperetur .
nisi et ipsa superioris alicuius potestatis vinculis stringeretur .
Deniq; non prius eua esurivit . quā serpentis eam versuta tem-
pravit / et ideo aduersus ipsum auctorem peccati . prius debuit
medicina salutis operari . Mortassis etiam in typo mulieris illius
socrus simonis et andree varijs criminum febribus caro nostra
languēbat / et diuersarum cupiditatum in modis estuabat ille-
cebus . Nec minorem febrem amoris esse dixerim . quā caloris .
itaq; illa animus febris : hec corpus inflamat . febris enim no-
stra auaricia est . febris nostra libido est : eo q̄ ignite sint cupidi-
tates . vñce ait et apostolus . Si non continent se nubant . meli⁹
est enim nubere quā vñ . Febris nostra luxuria est . febris no-
stra ambitio est . febris nostra iracundia est . Que licet corporis
vicia sint . ignem tamen ossibus implicant : mentem animum sen-
sumq; pertemptāt . Nec prius dyaboli sollicitatur arte . Et enī
ager bonus vestis . momile . suadela serpentis est . Adonorum gra-
tia sublimitas potestatum . epularum suauitas . forma meretricis
laqueus est dyaboli / & quasi quidam nequicie spiritalis illecebro-
sus affatus . qui per carnis illecebram que atro feminea quodaz
leuitate molitur . animum quoq; de gradu deiecit . Non enim
formam mulieris animus priusquā corporis oculus concupiscit
Deniq; qđ non videris . non amabis : sed vbi caro concupierit
compatiscentis quoq; animum constantia deficiat / et mens consortio

amoris inflectitur . Duo enim in carne vna sunt . atq; ita mos : in-
cepit scelestus effectus . temptante dyabolo . carne suadente . vñce
mentior tamen est animi : quā corporis febris / & ideo pro animi
voluntate corporis salus plerumq; contemnitur : nec a periculis
abstinetur . vñce non alienum videtur repetere : quemadmodum
theodimus : cum graui oculorum incōmodo laboraret & amaret
uxorem . Interdictum sibi a medico facultatem coeundi . cupidi-
tatis impatiens : atq; impetu libidinis raptus moderari nequie-
rit . Sciens enim prudensq; qđ esset oculos amissurus priusq; con-
ueniret uxori . in ipso estu feruentis cupiditatis & cōsuetudinis
apparatu . vade inquit amicū lumen . Sic febre libido flagratior
congrauiusq; precepitat & inflamat . Sed vbi quis respiciat
a furore . tūc cōscience interioris visus aperitur . Satisq; succe-
dit penitētia / & pudenda sui vnusquisq; facinoris erubescit . Tūc
deus timetur et peccator cupit se celare sed non potest : tunc ca-
ro arguitur . dyabolus accusatur . Nec quasi lena viciozum : ille
quasi auctor erroris . Patet deformitas . nudum est enim deo
omne secretū : nec illius ficus folijs hoc est tegimine corporali . vel
iaculantia seculi . flagitiorum secreta velantur . Et vnusquisq;
diuinum peccati conscia formidat mente iudiciū dicens : qui sup
me montes cadant . in quibus me abscondam fissus petrarum
cum venerit confringere terram . Tunc tubulos et spinas ani-
mo caro : hoc est curatum morsus sollicitudinūq; generat . estus
q; quos sibi per concupiscentiam carnis animus ipse circumdedit
Item quasi clavis quibusdam suffigitur anima corporeis vo-
luptatibus et cum semel adhaeserit cupiditatibus demersa terre-
nis . difficile in altum potest vñce descendit . sine dei fauore reuo-
lare . Aduum enim suorum iuncta laqueis / et deliciarum secula-
rium illecebris obnoxia iam tenetur . Adunc ergo adam . hanc
eum dominus liberturus aduenit . Quorum alter ad ymagi-
nem dei factus . alter virtutem sui accipiens viu : quamdiu fuit
subdita fortiori . vnā generabant in vno spiritu deo placitam
voluntatem / et in paradyso positi

dei. vite celestis operabantur alimoniam. Postea quā vero ca-
ro suadere diuersum et legem cepit propriam non timere. para-
dysi exules facti in hunc inferiorem dimersumque locum peccati me-
rito redierunt. Nec quisquā putet incongruum esse. si adam at-
que eua in typo aie et corporis estimentur cum in typo ecclesie esti-
mentur et christi. Nam cum duo esse in vna carne apostolus di-
ceret adiecit sacramentum inquit hoc magnum est. Ego autem
dico in christo et in ecclesia: in quo ergo supermi dei in eo multo-
magis animi nostri potest esse misterium. Sed hret subfixus est
captus est: et corporeis succensus est febribus compassione car-
nis egresat. Querendus ē medicus: sed q̄s iste tant⁹ est: qui san-
de mentis medeatur ulceribus. Quis tantus est homo: qui possit
alijs subuenire: cum sibi ipse non possit. Qui salu⁹ possit vitam
reddere. cum ipse mortem non possit euadere. Omnes enim in
adam moriuntur: quia per vnum hominem in hunc mundum pec-
catum introiit: et per peccatum mors: et ita in omnes homines
pertransiuit: in quo omnes peccauerunt. illius igitur culpa mori-
omniū est. Denique missi sunt sancti. missi sunt et pphete: qui ora-
cula diuina loquerentur: nec quicquā p̄mouere potuerunt. Que-
ramus ergo aliquem de angelis aut archangelis medicum. Sed
quēadmodum mihi possunt p̄sidium ferre ne peceez. cū ipse arch-
angelus a peccato non potuerit abstinere. Quēadmodum ad pa-
radisum angelus reuocare me poterit. cum ipse satanas et angeli
sui sedem quā acceperant seruire non potuerunt.

Ascendens aut in vnam nauim que erat symonis. roga-
uit euz a terra ducere p̄siliū. vbi dñs multis imphuit
vaua genera sanitatū: nec tpe nec loco cepit ab studio
sanandi turba cohiberi. vesp̄er incubuit. sequebant. stagnum oc-
currit urgebant: et ideo ascendit in petri nauim. Nec est illa na-
uis q̄ adhuc s̄m matheum fluctuat. scdm lucā repletur p̄sibus.
ut et p̄ncipia ecclesie fluctuantis: et posteriora exuberantis cog-
noscas. Pisces enim sunt qui hāc enauigant vitā: ibi adhuc dis-
cipulis x̄ps dormit hic p̄cipit. Dormit enim tepidis p̄fectis vi-
gilat. Sed quēadmodū dormiat x̄ps. audistis dicentē in p̄pheta
Ego dormio: et cor meū vigilat: Et sc̄us matheus rede non p̄-
termittendū putauit eterne iudiciū potestatis: vbi imperat ven-
tis. Non est enim humana doctrina sicut audistis iudeos dicere.
verbo imperat spiruab⁹: s̄ celestis maiestatis insigne. Qd̄ t̄batuz

se datur mare: et diuine vobis imperio obsecuntur elementa. atq̄
insensibilia sensum accipiunt obsequendi. diuine misteriu⁹ gratie
reuelatur. Qd̄ fluctus crescunt seculi. verbo immundus sp̄i-
tus conquiescit: non alterum altero refellitur: sed vtrumq̄ cele-
bratur. Habes miraculum in elementis: habes documentum in
misterijs. Ergo quia sanctus matheus illam p̄libauerat. Sc̄us
lucas eam sibi nauim in qua petrus piscaretur elegit. Non tur-
batur ista que petrum habet. turbatur illa que iudam habet. Et
si multa illic discipulorum meuta nauigabant. tamen ea adhuc p̄-
fida proditoris agitabat in vtroq̄ petrus: sed qui suis meritis
firmus est: turbatur alienis. Caueamus igitur p̄fidum caueam⁹
proditorem: ne p̄ vnum pluum fluctuemus. Ergo non turbatur
hec nauis in qua prudentia nauigat: abest perfidia. fides aspirat.
Quēadmodum enim turbau poterat: cui p̄erat is in quo eccle-
sie firmamentum est. Illic ergo turbatio vbi modica fides. hic
securitas vbi p̄fecta dilectio. Denique et si alijs imperatur ut lax-
ent retia sua. soli tamen petro dicitur. Due in altum. hoc est in
p̄fundum disputationum. Quid enim tam altum: quā altitudi-
nem diuitiaz videre. scire dei filium: et professionem diuine gene-
rationis assumere. Quā licet mens non queat humana plene ra-
tionis muestigatione cōprehendere. fidei tamen plenitudo cople-
dit. Nā et si nō licz mihi scire quēadmodū nat⁹ sit: nō licz tñ nes-
cire qd̄ sit. Bene generatōis ignoro s̄ auctoritatē generatōis ig-
nosco. Nō m̄sumus. cū ex patre dei filius nasceretur: sed inter-
fuimus cum a patre dei filius diceretur. si deo non credimus. cui
credimus. Omnia enim que credimus. vel visu credimus. vel au-
ditu. visu sepe fallimur. auditus in fide est. An asserentis persona
discutitur: si viu boni dicerent nephias putarem non credere.
deus asserit. probat filius. refugiens sol fatetur. tremens terra
testatur. In hoc altum disputationis ecclesia a petro ducitur.
ut videat hinc resurgentem dei filium. inde sanctum sp̄itum p̄-
fluentem. Que sunt autem apostolorum que laxari iubentur re-
tia: nisi verborum complexiones. Et quasi quidam orationis si-
nus: et disputationuz recessus: qui eos quos ceperunt non amittāt.
Et bene apostolica instrumenta piscandi retia sunt: que nō cap-
tos perunt: sed reseruant. Et de profundo ad lumen extrahūt
et fluctuantes de infernis ad superna perducūt. Est et aliud apo-
stolorum piscandi genus: quo genere solum petrum piscari dñs.

iubet dicens. Mitte hamum et eum piscem qui primus ascendit tolle. Magnum quidem est et spiritale documentum: quo christiani viui sublimioribus potestatibus docentur debere esse subiecti: ne quis constitutionem regis terrem putet esse soluendam. Si enim censum dei filius soluit: quis tu tantus es: qui non putes esse soluendum. Et ille censum soluit: qui nihil possidebat. Tu autem qui seculi sequeus lucrum: cur seculi obsequium non recognoscas. Cur te supra seculum quadam animi arrogancia feras cum seculo sis misera cupiditate subiectus. Penditur igitur didragma: quod erat predum nostre redemptionis et corporis: in lege premissum. in euangelio persolutum. Non otiose in ore piscis inuentum. ex ore enim tuo iustificaueris. Et enim predum immortalitatis est nobis nostra confessio: quia sicut scriptum est: ore confessio fit ad salutem. Et fortasse primus hic piscis. primus est martyr: in ore habens didragma: hoc est precium census. Didragma nostrum christus est. Dabebat igitur primus ille martyr Stephanus scilicet in ore thesaurum: cum christum in passione loqueretur. Sed reuertamur ad propositum locum: et discamus apostolicam humilitatem. Preceptor inquit per totam noctem laborantes nihil cepimus: sed in verbo tuo laxabo rete. Et ego domine scio: quia nox mihi est quando non imperas. Nemo adhuc nomen suum dedit. adhuc noctem habeo. Misi iaculum vocis per epiphaniam: et adhuc nihil cepi. Misi predices: spectro ut iubeas: in verbo tuo laxabo rete. O vacua presumptio: o humilitas fructuosa: qui nihil ante ceperant. magna in verbo domini concludunt piscium multitudinem. Non hoc humane facundie opus: sed superne vocationis est munus. cedunt disputationes hominum: fide plebs sua credit. Rumpunt retia. nec labitur piscis. vocantur ad adiumentum socij: qui erant in alia navi. Que est illa alia navis: nisi forte iudea: ex qua Iohannes et Iacobus allegunt. Facta est enim iudea sanctificatio eius.

Idi igitur de sinagoga ad nauem petri: hoc est ad ecclesiam conuerunt. ut impleant ambas nauiculas. Omnes enim in nomine iesu genua flectunt. siue iudeus. siue grecus. omnia et in omnibus christus. Sed mihi cumulus iste suspectus est: ne plenitudine sinauas pene mergantur. Oportet enim et hereses esse. ut probentur boni. Possumus tamen et aliam ecclesiam intelligere nauem alterius. ab una enim plures ecclesie diuuantur. Ecce alia sollicitudo petri: cui sua iam preda suscepta est. Sed nouit perfectus quemadmodum seruare possit reconditos: qui scit quemadmodum possit capere dispersos. Quos in verbo capit: verbo credit. negat suam predam: negat suum munus. Exi inquit a me domine: quia homo peccator sum. Admirabatur enim dona diuina. et quod plus meruerat: hoc presumebat minus. dicens. tu exi a me domine: quia homo peccator sum. ut respondeat tibi dominus noli timere: indulgenti domino peccatum facere: noli timere etiam que tua sunt domino deferre: quia que sua sunt: nobis ille concessit. Nescit inuidere: nescit expere: nescit auferre. Vides quomodo bonus dominus: qui tantum tribuit hominibus. ut viuificandi habeant potestatem.

EXPLICIT LIBER QUARTUS